

0. UVOD

Prostorni plan uređenja osnovni je i obvezatni dokument prostornog uređenja Grada Rovinja. Obveza njegove izrade određena je kako nadređenim dokumentima prostornog uređenja - Strategija i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske i Županijski prostorni plan Istarske županije, tako i Programom mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Grada Rovinja.

Izrada Prostornog plana uređenja zadatak je koji se odvija u nizu povezanih aktivnosti i prvenstveno je timski zadatak te je i stručna skupina koja je angažirana na izradi Plana odabrana tako da stručnjaci pokrivaju sve sektore Plana. Rad na izradi Plana proveden je sukladno zakonima i propisima iz područja prostornog uređenja¹, ostalim zakonima i propisima bitnim za izradu dokumentacije prostornog uređenja te osnovnim dokumentima prostornog uređenja države².

Tvrтка URBING odabrana je za izradu ovog dokumenta nakon provedenog javnog nadmetanja za odabir najpovoljnijeg izvršitelja radova. U rujnu 2001. godine sklopljen je ugovor (Klasa: 350-05/01-01/325; Urbroj: 2171/01-2/01-01-2; odnosno broj A-206/2001) kojim su regulirani međusobni odnosi i obveze tijekom rada na izradi Prostornog plana uređenja Grada Rovinja.

Radovi na izradi prostornog plana odvijali su se u nekoliko etapa: Pripremni radovi - **Detaljni program izrade**, analiza postojećeg stanja, definiranje polaznih osnova plana - temeljne postavke, izvršeni su u listopadu 2001. godine.

U prosincu 2001. godine završena je prva etapa izrade Prostornog plana uređenja Grada Rovinja. Izrađena je knjiga: "ROVINJ – PROSTORNI PLAN UREĐENJA – **Polazišta, ciljevi i koncepcija prostornog uređenja**" koja je predstavljala navedene faze izrade PPUG-a. Knjiga je koncipirana na način da bude podsjetnik i materijal za praćenje izlaganja stručne skupine koja je detaljno prezentirala Koncepciju prostornog uređenja Grada Rovinja u Rovinju 27. prosinca 2001. godine.

Nakon provedene stručne rasprave na navedenom izlaganju, održan je čitav niz sastanaka Komisije za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, urbanizam, arhitekturu i graditeljstvo Grada Rovinja (sjednice 08., 21., 23., 25., 29. siječnja i 01., 05. i 07. veljače 2002. godine); Stručnog savjeta Gradskog poglavarstva za praćenje izrade PPUG-a i GUP-a (sjednice 18., 27. veljače i 04., 11. i 21. ožujka 2002. godine) te Gradskog poglavarstva Grada Rovinja (sjednice 23. svibnja i 16. srpnja 2002. godine).

Zapisnici s navedenih sastanaka te uputstva za daljnju razradu PPUG-a i GUP-a službeno su dostavljeni Stručnoj skupini za izradu krajem kolovoza 2002. godine. Nakon toga, stručna skupina je 12. rujna 2002. godine prisustvovala sastanku koji je inicirala Tvornica duhana Rovinj, poduzeće Adria-resort koje je većinski vlasnik Jadran – Turista, a vezano uz participaciju jednog od najvećih subjekata u korištenju prostora na području Grada Rovinja prilikom izrade navedenih dokumenata prostornog uređenja. Krajem rujna 2002. godine službeno je dostavljen pisani materijal koji je predstavljao očitovanje Tvornice duhana Rovinj o pojedinim konceptijskim rješenjima.

Temeljem svih gore navedenih aktivnosti, u studenom 2002. godine izrađena je knjiga: "ROVINJ – PROSTORNI PLAN UREĐENJA – **Koncepcija prostornog uređenja**" koja je predstavljala jasan i u većem dijelu nedvojbjen planerski stav stručne skupine kroz prijedlog Koncepcije prostornog uređenja PPUG-a. U ovom elaboratu prezentiraju se na temelju usvojenih ciljeva od strane Gradskog poglavarstva, konceptijska rješenja koja su odraz detaljne provjere usklađenosti pojedinih varijanti planskih rješenja s dokumentima prostornog uređenja višeg reda, prije svega Županijskim prostornim planom; izvršene ponovne provjere određenih rješenja u odnosu na stvarno stanje u prostoru te elaborirani rezultati brojnih konzultacija s relevantnim stručnjacima za pojedina područja koje obrađuje koncepcija.

Koncepcija prostornog uređenja bila je raspravljena na čitavom nizu sastanaka tijekom prosinca 2002. godine: Komisije za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, urbanizam, arhitekturu i graditeljstvo Grada Rovinja (sjednice 12. i 16. prosinca 2002. godine); Stručnog savjeta Gradskog poglavarstva za praćenje izrade

¹ Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine 30/94, 68/98, 35/99, 61/00, 32/02 i 100/04), Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (Narodne novine 106/98), Uredba o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova (Narodne novine 101/98, 39/04 i 45/04), Uredba o zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (Narodne novine 128/04)

² Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (Odluka Sabora Republike Hrvatske 27.6.1997.g) Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (Narodne novine br. 50/99)

PPUG-a (sjednica 13. prosinca 2002. godine) te Gradskog poglavarstva Grada Rovinja (sjednice 10. i 12. prosinca 2002. godine).

Stručnoj skupini su krajem prosinca dostavljeni: Zaključak Gradskog poglavarstva od 20. prosinca 2002. godine o prihvaćanju Konceptije prostornog uređenja, Zaključak Komisije za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, urbanizam, arhitekturu i graditeljstvo Grada Rovinja od 18. prosinca 2002. godine; Primjedbe Odsjeka za prostorno i urbanističko planiranje i geodetske poslove od 17. prosinca 2002. godine kao i Zapisnik Stručnog savjeta Gradskog poglavarstva za praćenje izrade PPUG-a

Temeljem svih tih Zaključaka u travnju 2003. godine izrađena je knjiga: "ROVINJ – PROSTORNI PLAN UREĐENJA – **Nacrt prijedloga plana**", u kojoj je u grafičkom i tekstualnom obliku uobličena usvojena koncepcija. Sadržaj te knjige izrađen je u skladu s odredbama Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova.

Elaborat Nacrt prijedloga plana bio je podloga za postupak Prethodne stručne rasprave koja se sastojala od slijedećih aktivnosti:

- Rovinj - 16. svibnja 2003. godine - Pozvana tijela državne uprave i pravne osobe s javnim ovlastima,
- Rovinj - 04. lipnja 2003. godine - Zajednička sjednica Stručnog savjeta i komisije za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, urbanizam, arhitekturu i graditeljstvo te
- Rovinj - 09. lipnja 2003. godine - Sjednica Komisije za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, urbanizam, arhitekturu i graditeljstvo

U razdoblju od 21. svibnja do 12. lipnja 2003. godine na elaborat Nacrta prijedloga plana pristigla su slijedeća pisana očitovanja:

- Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za vodno područje primorsko istarskih slivova
- Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava Istarska, Sektor upravnih, inspeksijskih i poslova civilne zaštite
- Ministarstvo kulture, uprava za zaštitu kulturne baštine, konzervatorski odjel u Puli
- Ured državne uprave u Istarskoj županiji
- Istarski vodovod d.o.o. za proizvodnju i distribuciju Buzet
- HEP – DISTRIBUCIJA d.o.o., DP ELEKTROISTRA PULA, Pogon Rovinj
- TVORNICA DUHANA ROVINJ d.d., JADRAN -TURIST d.d. i ADRIA RESORTS d.o.o. ROVINJ
- Anamarija Lukšić, dipl.ing.građ., član Stručnog savjeta za praćenje izrade PPUG-a i GUP-a grada Rovinja

Stručna skupina je obradila sve pristigle primjedbe, prijedloge i sugestije te ih ugradila u elaborat: "ROVINJ – PROSTORNI PLAN UREĐENJA – **Prijedlog plana**", temeljem kojeg je 18. studenog 2003. godine, Gradsko poglavarstvo Grada Rovinja utvrdilo Prijedlog Prostornog plana uređenja Grada Rovinja te ga uputilo na javnu raspravu sukladno članku 4. Uredbe o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova ("Narodne novine" br. 101/98).

Javni uvid trajao je u razdoblju od 28. studenog 2003. godine do 07. siječnja 2004. godine. Javno izlaganje Prijedloga Prostornog plana uređenja Grada Rovinja održano je u ponedjeljak 15. prosinca 2003. godine s početkom u 10 sati, u velikoj dvorani Doma kulture, Trg Maršala Tita 3/II u Rovinju. Na Javnom izlaganju je sudjelovalo ukupno 125 građana.

U tijeku javnog uvida ukupno je zaprimljeno 67 pojedinačnih pisanih primjedbi. O prostornom planu uređenja se očitovalo 8 tvrtki, udruga, odnosno upravnih odjela te 143 građana (pojedinačno ili oni koji su potpisani na primjedbe).

Stručni tim detaljno je analizirao svaku od navedenih primjedbi, te odgovorio na svaki od postavljenih zahtjeva, prijedloga i sugestija.

Nakon dostave Prijedloga izvješća s Javne rasprave u travnju 2004. godine, stručne službe Grada Rovinja su zajedno s Komisijom za prostorno uređenje i Savjetom za praćenje izrade plana, analizirali odgovore na primjedbe. Krajem kolovoza 2004. godine dostavljene su na očitovanje Izrađivaču i dodatne primjedbe na Prijedlog plana. Dodatne primjedbe odnosile su se na uočene tehničke pogreške u Prijedlogu plana.

Dana 28. siječnja 2005. godine, Gradsko poglavarstvo donosi Zaključak o prihvaćanju Izvješća o javnoj raspravi o Prijedlogu Prostornog plana uređenja Grada Rovinja i utvrđivanju Konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Grada Rovinja (Klasa: 350-05/01-01/323; Urbroj: 2171/01-1-05-182).

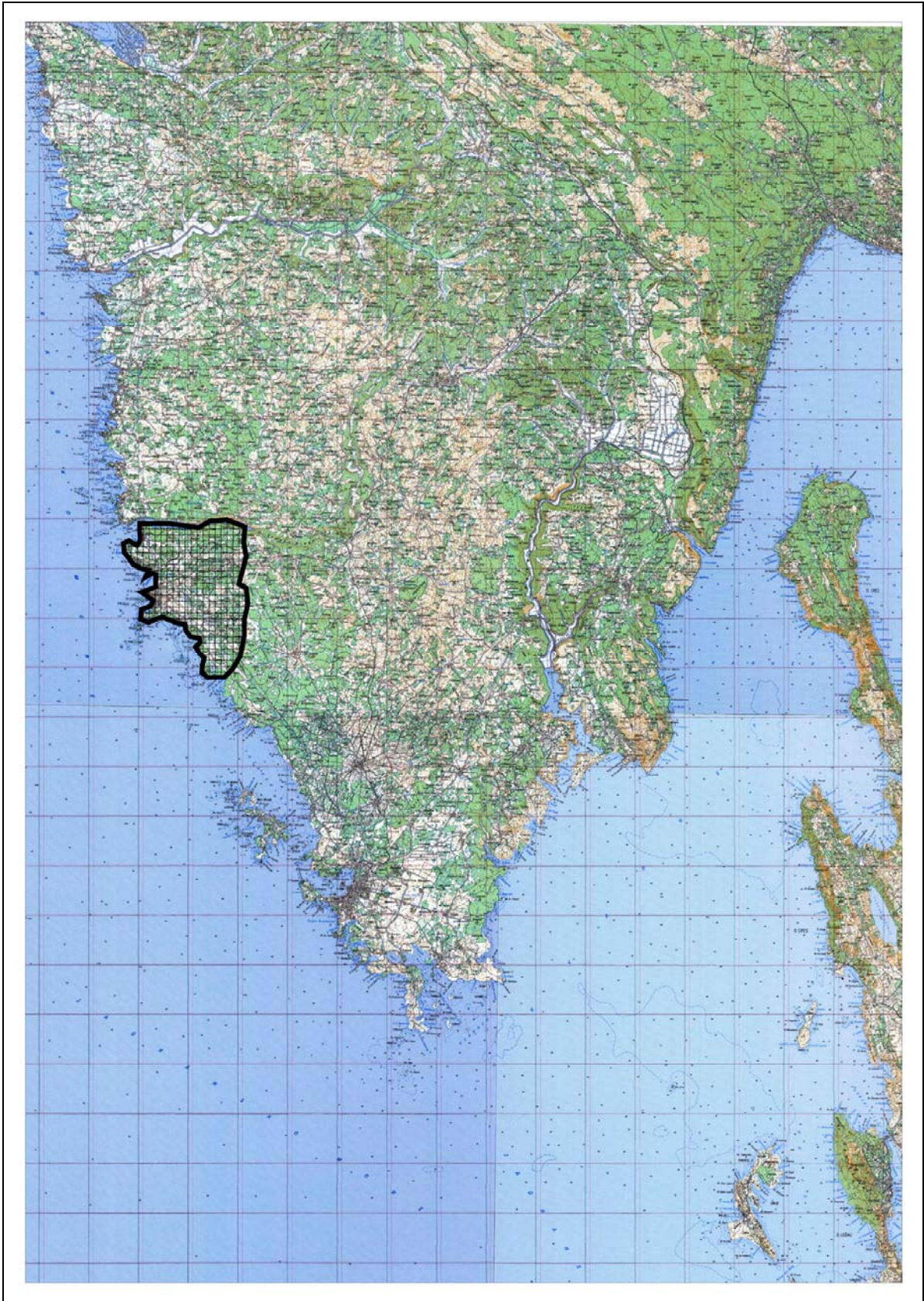
Temeljem ovog Zaključka izrađena je knjiga: "ROVINJ – PROSTORNI PLAN UREĐENJA – **Konačni prijedlog plana**", u koju je stručna skupina ugradila sve prihvaćene primjedbe, prijedloge i sugestije koje su elaborirane u Izvješću s Javne rasprave te ostalim Izvješćima iz Zaključka Poglavarstva.

Na Konačni prijedlog plana ishođena su sva Zakonom propisana mišljenja i suglasnosti:

1. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Klasa:350-02/05-04/172; Urbroj:531-06-05-2 od 30. studenog 2005. godine;
2. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Klasa:350-02/05-01/55; Urbroj:525-09-A.B.P./05-2 od 05. listopada 2005. godine;
3. Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel Pula, Klasa:612-08/03-02/16; Urbroj:532-04-11/2-05/05 od 14. travnja 2005. godine;
4. Ured državne uprave u Istarskoj županiji, Služba za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove, Ispostava Rovinj, Klasa:350-05/05-01/289; Urbroj:2163-12/05-05-4 od 11. listopada 2005. godine;
5. Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša, Zavod za prostorno uređenje Pula, Istarska županija, Klasa:350-01/05-01/22; Urbroj: 2163/1-08-01-05-5 od 10. listopada 2005. godine.

Dana 22. prosinca 2005. godine, Gradsko vijeće Grada Rovinja donosi Odluku o donošenju Prostornog plana uređenja Grada Rovinja (Klasa: 350-05/01/325; Urbroj: 2171/01-1-05-1). Temeljem ove Odluke izrađena je knjiga: "**ROVINJ – PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA**"

Slika: POLOŽAJ GRADA ROVINJA U ŠIREM PROSTORU

I. OBRAZLOŽENJE

1. POLAZIŠTA

Prostorni plan uređenja grada, prostorno planski je dokument kojim je obuhvaćeno ukupno područje jedinice lokalne samouprave, Grad Rovinj. To je osnovni i obvezatni prostorno planski dokument prostornog uređenja kojim se trebaju iskazati sve zajedničke potrebe i razvojne opcije kao i njihova operacionalizacija kroz smjernice za uređivanje i zaštitu prostora. Podloga u izradi ovog dokumenta je strategija/program razvoja Grada Rovinja kojom su utvrđeni budući razvojni pravci koji imaju direktnu posljedicu u namjeni i korištenju prostora (gospodarstvo, infrastruktura i drugo).

Plan nije samo dokument kojim se osiguravaju i planiraju određene namjene i način korištenja prostora, nego je podloga i okvir za planiranje i svih ostalih aktivnosti u prostoru. Prostornim uređenjem osigurava se racionalno i svrsishodno gospodarenje, zaštita i upravljanje prostorom Općine, kao osobito vrijednim i ograničenim nacionalnim dobrom. Prostorni plan uređenja općine, kao novi dokument prostornog uređenja, treba u okvirima prostornih činjenica i kriterija korištenja iznaći odgovarajući poticajni sustav mjera za ukupnu revitalizaciju, poglavito za gospodarstvo i naseljavanje.

Temeljem Odredbi članka 23. Zakona o prostornom uređenju, te Programa mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Grada Rovinja izrađen je ovaj Prostorni plan. Uspostavom novog teritorijalnog ustroja, javlja se potreba za izradom takvog prostornog plana kao osnovnog dokumenta prostornog uređenja na kojem će se temeljiti prostorni razvoj ovog područja.

Ovim Prostornim planom utvrđuju se uvjeti za uređenje prostora, određuje njegovo svrhovito korištenje, namjena, oblikovanje, sanacija građevinskog i drugog zemljišta, zaštita okoliša, te zaštita spomenika kulture i osobito vrijednih dijelova prirode, a sve u skladu s osnovnim smjernicama dokumenata prostornog uređenja, Strategije i Programa prostornog uređenja države. Planom se utvrđuju granice građevinskog područja te uvjeti izgradnje unutar tog područja, načini i uvjeti izgradnje izvan građevinskih područja, te rezerviraju prostori za prometnu i ostalu infrastrukturu.

1.1. Položaj, značaj i posebnosti grada u odnosu na prostor i sustave Županije i Države

1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

Novim teritorijalnim ustrojem Republike Hrvatske³, osnivanjem Županija, Gradova i Općina stvorene su temeljne pretpostavke za usklađivanje lokalnih i regionalnih interesa s općim nacionalnim interesima. Grad Rovinj nalazi se u sastavu Istarske županije i pripada skupini manjih jedinica lokalne samouprave. Zauzima **površinu od 77,71 km²**, što čini samo 2,76% sveukupne površine Istarske županije i nešto više od 25% bivše općine Rovinj (prema površini je na 6. mjestu među Gradovima i na 16. mjestu među svim jedinicama lokalne samouprave u Istri).

U njegova dva samostalna naselja Rovinj i Rovinjsko Selo živjela su 31.3.2001. godine **14.234 stalna stanovnika** naselja popisa, koji su činili samo 7% odgovarajućih stanovnika Istarske županije, odnosno više od 70% stanovnika bivše općine Rovinj (treća jedinica lokalne samouprave u Istri prema broju stanovnika). **Prosječna gustoća naseljenosti** Grada Rovinja 2001. godine je bila **183,17 stanovnika naselja popisa na km²**, što je znatno više nego je bio prosjek u Istarskoj županiji (73,13 st/ km²) ili hrvatski državni prosjek (77,49 st/km²). **Više od 200 stanovnika na km²** bilo je u prosjeku na području gradskog središta **Rovinja**, dok je u samostalnom naselju **Rovinjsko Selo bilo manje od 50 stanovnika na km²**.

³ Zakon o područjima Županija, Gradova i Općina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine br.10/97 i 124/97)

1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke

Značajke geografskog položaja

Vrijedan prostor Rovinjštine nalazi se u središnjem dijelu zapadne obale Istre. Na sjeveru preko Limskog kanala graniči s općinskim jedinicama lokalne samouprave Vrsar i Sveti Lovreč, na istoku s općinama Kanfanar i Bale, dok ga na zapadu oplakuje državno teritorijalno more.

Kroz prostor Rovinjštine, od gradskog središta i luke Rovinj prema užim i širim okolnim prostorima, odnosno prema unutrašnjosti hrvatskog dijela Istre, pruža se glavni prirodni smjer regionalnog povezivanja prema Žminjštini, Pazinštini, Buzetštini, Labinštini, kao i prema Čepićkom polju i ušću Raše, te dalje prema Rijeci, odnosno na sjever prema Poreštini i Bujištini te na jugoistok prema Pulštini.

Tako kroz prostor Grada Rovinja, na pravcu zapad - istok, prolazi državna cesta D - 303 Rovinj - Rovinjsko Selo - Kanfanar, u čijoj se blizini spaja s državnom magistralnom poluautocestom D - 3 Rijeka - tunel Učka - Pazin - Pula, kao i s počecima državne magistralne polu-autoceste kroz zapadni dio Istre D - 21, odnosno na željezničkoj stanici Kanfanar ima vezu i sa željezničkom prugom Divača (u Republici Sloveniji) - Lupoglav - Pazin - Kanfanar - Pula.

Ostale glavne, sabirne, spojne i priključne cestovne prometnice unutar teritorija Grada Rovinja su regionalno - županijskog značenja (županijska cesta 5096) koja služi u međusobnom povezivanju teritorija Grada Rovinja s južnim dijelom istarskog poluotoka (općine Bale i Vodnjan te Grad Pula i drugi), odnosno lokalnog značenja, gdje se cestom 5095 Rovinj - Valalta, cestovnim odvojcima 5105 i 5175 prema jugoistočnom obalnom području i s drugim lokalnim cestama povezuje gradsko središte s pojedinim stanicijama i s ostalim rubnim dijelovima u ovom Gradu.

Tim prometnicama središte grada Rovinja je udaljeno od turističkih područja Monsena i Pulari oko 3 km te Valalte i Veštra oko 5 km, od naselja Rovinjsko Selo 7 km, odnosno od susjednih općinskim središta Bale 15 km, Kanfanara 19 km, Žminja 24 km, Svetog Lovreča 21 km, Svetvinčenta 25 km, Svetog Petra u šumi 27 km i Vrsara 30 km, a od važnijih istarskih gradskih središta Poreča 35 km, Pule 36 km i Pazina 38 km, te od udaljenijih Labina 54 km, Buja 55 km, Novigrada 63 km, Umaga i Buzeta po 68 km, odnosno od makro regionalnog središta Rijeke 96 km i Trsta u Italiji 90 km, te glavnih državnih središta Ljubljane 170 km i Zagreba 278 km.

Ti prometni pravci bit će još bolje vrednovani potpunom izgradnjom glavnih državnih cestovnih prometnica u unutrašnjem međusobnom istarskom povezivanju i eventualnom ponovnom izgradnjom željezničke pruge Rovinj - Kanfanar, kao i u boljem povezivanju Istre s ostalim dijelovima Sjevernog Hrvatskog primorja i cjelokupne Hrvatske te sa susjednim državama Slovenijom i Italijom.

Naseljenost prostora

Naseljenost ovog područja potječe još iz pretpovijesnog razdoblja. Smatra se da se današnje naselje Rovinj počelo stvarati između 2. i 3. st. p. K. Rovinj se prvi put u pisanim izvorima spominje pod nazivom "Ruigno" / "Ruginio" sredinom 7. st. Poslije propasti rimskog carstva pripadao je, uostalom kao i ostali istarski gradovi, Teodorikovoj istočno gotskoj državi, Bizantskom Carstvu odnosno Ravenskom egzarhatu (539.-751. i 774.-778.), Langobardima (751.-774.), Franačkoj državi (od 788. g.), te kasnije ranim feudalnim obiteljima (pretežno njemačkog porijekla) kojima je bila infeudirana istarska markgrofovija. Od 1209. g. je pod vlašću akvilejskog patrijarha, a od 1283. u sklopu mletačke Republike. Poslije pada Venecije 1797. pripao je Austriji, nakon Rapalskog sporazuma iz 1920. Italiji, od 1947. (po Pariškom miru) Jugoslaviji a od 1991. suverenoj Republici Hrvatskoj.

Rovinj je karakterističan primjer gradskog naselja mediteranskog radijalno-koncentričnog tipa. Najprije se razvija kao naselje utvrđeno zidinama na malom priobalnom otočiću; od sredine 17. st. se širi i izvan gradskih zidina, a 1763. otčno je naselje spojeno s kopnom. Gradom dominira barokna crkva Sv. Eufemije, rekonstruirana 1725.-1736., sa prekrasnim zvonikom (60 m. visine; rekonstruiran 1654.-1687.). Od ostalih građevina ističu se gradski bedemi (sa kulama), gradska vrata (5; posebno Balbijev luk iz 1678.-79.), zgrada gradske uprave (sa starom Vijećnicom; počeci datiraju u 14. st.), romanička crkva Sv. Trojstva na Trgu na Lokvi, ostale srednjovjekovne i renesansno-barokne crkvice, franjevački samostan s crkvom Sv. Franje Asiškog (1702.-1710), ulica-skalinada Grisia, urbano-arhitektonski kompleksi Sv. Tome i Sv. Benedikta, staro groblje podno Sv. Eufemije, satni toranj (sredina 19. st.), kazalište "A. Gandusio" (1865.) u Valdibori, više srednjovjekovnih, renesansnih i baroknih palača (zgrada srednje vjekovnog tribunala; "venecijanske palače" na Velom Trgu; palača Califfi sjedište Zavičajnog Muzeja).

Tijekom 17., 18. i u prvoj polovici 19. st. Rovinj je bio najveći i najrazvijeniji grad Istre i njezino glavno ribarsko i jedrenjačko pomorsko središte, koje počinje gubiti na značenju pojavom parobroda i nakon izgradnje pulskog arsenala. U novije vrijeme grad Rovinj u svoj sastav uključuje nove gradske dijelove, stambene, radne i rekreacijske zone, zaključno s turističkim naseljima prema sjeverozapadu (Valdalisio, Monsena i Valalta) i jugoistoku (Villas Rubin-Polari, Veštar).

Drugo samostalno naselje u Gradu Rovinju je prigradsko naselje Rovinjsko Selo (utemeljeno 1525.-26. godine), udaljeno prema sjeveroistoku od gradskog središta 7 km, najprije tipično seosko, a zatim prigradsko urbanizirano naselje, u čijem je središtu na 139 m nadmorske visine župna crkva Svetog Antuna Opata, sagrađena 1593. - 1595., dok je crkva Blažene Djevice Marije od snijega sagrađena u XIV. stoljeću. Rovinjsko Selo ima funkciju ulaznih vrata u ovaj rovinjski prostor s odgovarajućim sadržajima.

Rovinj 1531. godine dobiva novi gradski statut transkripcijom starih statutarnih normi. Za vrijeme Austro-ugarske Monarhije Rovinj 1869. dobiva status samostalnog grada sa posebnim statutom u sastavu Primorja. Nakon II. Svjetskog rata najprije se gradska općina nalazi u sastavu kotara Pula, zatim se na širem prostoru stvara općina Rovinj (1961.), da bi od 1992. u suverenoj Republici Hrvatskoj dobio status Grada unutar Istarske Županije.

Počeci suvremenog razvitka funkcija Rovinja datiraju iz druge polovice 19. st. God. 1947 uspostavljena je parobrodsko veza s Trstom i Pulom; trideset godina kasnije (1873.-76.) izgrađena je željeznička pruga Rovinj-Kanfanar te je tada uspostavljena bolja kopnena veza sa Pazinom, Trstom i Bečom. God. 1853 izgrađen je veliki svjetionik na otočiću nedaleko od otoka Sv. Ivana na Pučini, a u gradu je u narednom razdoblju podignuto kazalište (1865.), otvoren telegrafsko-poštanski ured (1857.; 1906 i prva telefonska centrala), uvedena gradska plinska rasvjeta (1905.), izgrađen vodovod Campolongo (1907.-09.). Sredina 19. st. obilježava početke industrijalizacije: 1847. započeli su radom mlin i tvornica tjestenina obitelji Blessich; 1852. izgrađena je na otoku Sv. Andrije prva tvornica cementa; kasnije su otvorene i tvornice voska-svijeća, stakla, likera, destilerija "Ampelea", a napose tvornica za preradu duhana (1872.) i prva tvornica za preradu i konzerviranje ribe (1881). God. 1856. rekonstruiran je veliki mol a kasnije su podignute i nove rive u južnoj i sjevernoj luci.

Razvitak turizma započinje 1888. otvaranjem klimatskog lječilišta "Nadvojvotkinja Maria Theresia" (na sjeveru, u predjelu Sv. Pelagija) i uređenjem prvog kupališta u uvali Lone (na jugu grada). Početkom 20. st. otvaraju se nekoliko svratišta, hotel "Adriatic" (1913.), a obitelji Hutterott i Millweski uređuju svoje posjede na otoku Sv. Andrije, odnosno na otoku Sv. Katarine. Istraživački rad u Rovinju započinje 1891. otvaranjem zoološke stanice i akvarija (inicijativom Berlinskog zoološkog instituta) koji kasnije prerastaju u znanstvenu instituciju - Centar za istraživanje mora.

Kamen se u Rovinju (iz kamenoloma Montravo, Veštar, Gustigna, Valfaborso, Limski kanal, i dr.) stoljećima iskorištavao za potrebe Mletačke Republike i Venecije, dok vađenje boksita počinje prije 1. svjetskog rata.

Prva polovica 19. st. karakterizirana je i u Rovinju dvjema svjetskim ratovima, teškim društveno-političkim prilikama između dvaju ratova, te egzodusom dijela stanovništva (pretežno talijanskog) početkom pedesetih godina. Za vrijeme Italije dolazi do skromnog širenja urbanog tkiva i cestovne mreže, do postupene elektrifikacije i plinifikacije grada te do porasta proizvodnje u nekim privrednim granama (vađenje boksita, ribolov, prerada ribe, zanatstvo).

Ubrzani razvoj grada Rovinja počinje nakon obnove poslije II. svjetskog rata i traje praktično do današnjih dana. U tom razdoblju došlo je do izgradnje novog sustava kanalizacije, istarskog vodovoda (1959), nove i kvalitetne PTT, električne i cestovne mreže, te do izgradnje niz značajnih infrastrukturna u društvenoj sferi (nove školske zgrade, vrtići, dom zdravlja, autobusni kolodvor, sportske dvorane, bazen "Delfin", novi sportski objekti), do širenja odnosno do izgradnje novih industrijskih pogona ("Mirna", "Istragrafika", "Obrada", Građevno poduzeće "A. Rismondo", do značajnog razvitka turizma i do sve bogatije i dinamičnije kulturne i sportske djelatnosti.

Šezdesetih i sedamdesetih godina stvoreni su uvjeti za gradnju prvih modernih hotela ("Park", "Eden") i turističkih naselja na rovinjskom području (Škaraba, Villas Rubin-Polari, Monsena, Valalta).

Na tim temeljima počiva i današnji gospodarski i društveni razvitak Rovinja i njegove bliže okolice. Tako je Rovinj zadržao do današnjih dana ulogu administrativno - upravno - političkog, društvenog, gospodarskog te posredničkog i uslužnog središta u zapadnom dijelu Istre, posebno proširenu turističkim značenjem.

Reljefne i geološke značajke

Područje Grada Rovinja pruža se u priobalnom području smjerom sjeverozapad - jugoistok zračne linije oko 15 km, a prema unutrašnjosti smjerom zapad - istok oko 10 km. Sastavni je dio tzv. "Crvene Istre", gdje se izmjenjuju plodna zemlja crvenica i vapnenački kamenjar. To je otvorena vapnenačka zaravan, gdje se teren postepeno uzdiže prema unutrašnjosti (samo na granici Grada kod Limskog kanala izdiže se iznad 200 m nadmorske visine), odnosno u prostoru se neznatno izdižu samo vapnenačke glavice, izolirani kupasti krški oblici. Ovo područje ima V. stupanj MCS seizmičnosti ili maksimalnog opaženog intenziteta potresa.

Obalno područje je nisko s brojnim uvalama i rtovima, otocima, otočićima, grebenima i hridima, plažama i kamenom obalom. More je uz obalu plitko, a dno kamenito. Obala je većim dijelom prikladna za kupanje ili za druge pomorske namjene. Dužina morske obale kopna, otoka, otočića, grebena i hridi prelazi 50 km. Koeficijent razvedenosti je veći od 2,0.

Vode

Zbog krških osobina i vapnenačkog sastava nema nadzemnih tokova i izvora podzemnih voda. Problem opskrbe pitkom vodom rješava se istarskim regionalnim vodovodnim sustavom iz izvora i akumulacija vezanih za rijeku Mirnu.

Klimatske značajke

Pripada sredozemnom tipu klime sa submediteranskim osobinama, osobito prema unutrašnjosti. Ljeta su topla, vedra i sunčana, a zime blage, oblačnije i vlažnije s proljetnim i jesenskim maksimumom padalina, koje donose vlažni zapadni i južni vjetrovi. Ljeti s mora puše maestral, dok zimi bura nema razorno negativno djelovanje. Srednja godišnja temperatura zraka je 12,1 stupanj C (siječanj 4,5 stupanja C i srpanj 20,9 stupanja C), godišnje padne 836 mm padalina, srednja godišnja naoblaka je 4,2, a insolacija iznosi 2.437 sunčanih sati godišnje.

Značajke prirodne baštine

Ovaj rovinjski kraj ima pitom i privlačan krajolik u kome se u obalnom pojasu 3 - 5 km od mora ističu guste zimzelene šume hrasta crnike, u neposrednoj blizini mora zasađene su i narasle su vrijedne borove šume, dok prema unutrašnjosti raste šuma hrasta medunca i bjelograba. Od kultura dominiraju maslinici i vinogradi. Prema tome uz obalu se ističe pravi sredozemni krajolik, dok se prema unutrašnjosti mijenja u submediteranski krajolik. U ovom krajoliku posebno su zaštićeni park šume, zaštićeni krajolici, spomenici parkovne arhitekture, geološki spomenik prirode, posebni rezervat u moru te zoološko - ornitološki rezervati, ali prisutna je i posebna zaštita brojnih kulturnih dobara.

Osnovne resursne značajke

Svako gospodarsko iskorištavanje ovog područja obvezno zahtjeva brigu o zaštiti prirodnih vrijednosti, prirode i okoliša. To se odnosi i na sve prirodne i od ljudi stvorene krajolike, kako bi se sačuvala preostala šuma od sječe i propadanja, poljodjelske površine od ne agrarnih namjena, naselja i građevinska zemljišta od neracionalne i neekonomične izgradnje, dok kod eksploatacije boksita, gline i kamena treba paziti da ne dođe do devastacije krajolika.

Treba podržavati na čitavom području Grada Rovinja takve programe gospodarskog razvitka raznih usmjerenja (poljodjelstvo, ribarstvo, marikultura, industrija, građevinarstvo, obrt, promet, turizam, rekreacija, trgovina, razne usluge, kultura i sl.), među kojima su najpoželjnije, osim onih već tradicionalnih, brojne manje poduzetničke inicijative, najviše vezane za vrijednosti i pogodnosti ovog prostora, za njegove komparativne prednosti, koje će se uklopiti u prirodni i kultivirani ambijent prema načelima održivog razvitka i voditi računa o usklađenom razvoju i uređenju prostora.

1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

A) POKRIVENOST PODRUČJA DOKUMENTIMA PROSTORNOG UREĐENJA

A.1. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

U skladu sa Zakonom o prostornom uređenju na temelju opće ocjene stanja i značenja prostora i okoliša Države, Strategijom prostornog uređenja predložena je nova orijentacija dugoročnog prostornog razvitka. Utvrđen je Program prostornog uređenja Republike Hrvatske koji donosi mjere i aktivnosti koje će se provoditi u okviru sustava uređenja prostora.

A.2. Prostorni plan Istarske županije

Prostorni plan Istarske županije osnovni je dokument prostornog uređenja kojim se uređuje cjelokupni prostor županije, razrađuju načela prostornog uređenja i smjernice Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske te na temelju udjela u širim prostornim sustavima i značajkama obuhvaćenog područja određuju ciljevi i koncepcija prostornog razvoja, planira prostorna struktura, te određuje organizacija i korištenje prostora županije.

A.3. Prostorni plan (bivše) općine Rovinj

Prostorni plan (bivše) općine Rovinj usvojen je na sjednici Skupštine općine Rovinj dana 23. travnja 1992. godine, i objavljen je u "Službenom glasniku općine Rovinj" broj 3/92.

A.4. Generalni urbanistički plan grada Rovinja

Generalni urbanistički plan grada Rovinja usvojen je na sjednici Gradskog vijeća Grada Rovinja dana 30. prosinca 1993. godine i objavljen je u "Službenom glasniku Grada Rovinja" broj 5/93.

A.5. Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru

Izvješćem o stanju u prostoru i Programom mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Grada Rovinja ("Službeni glasnik Grada Rovinja 03/02) prikazano je stanje dokumenta prostornog uređenja u cijelosti. To stanje prikazano je u tablicama u nastavku.

Tablica: Pregled dokumenta prostornog uređenja na području Grada Rovinja

r.b.	Naziv	Odluka o donošenju	Izrađivač
1.	Prostorni plan općine Rovinj	Sl. gl. općine Rovinj, broj 3/92	Urbanistički institut hrvatske Zagreb
1a.	Izmjena i dopuna Prostornog plana općine Rovinj	Sl. nov. Istarske županije broj 1/99	Zavod za prostorno uređenje Istarske županije
1b.	Autentično tumačenje	Sl. gl. Grada Rovinja broj.1/01	Gradsko poglavarstvo Grada Rovinja
2.	Generalni urbanistički plan grada Rovinja	Sl. gl. Grada Rovinja broj 5/93	Urbanistički institut hrvatske Zagreb
2a.	Autentično tumačenje	Sl. gl. Grada Rovinja broj.1/01	Gradsko poglavarstvo Grada Rovinja
3.	PUP "Valdibora, Mlinovi, Vrtovi, Fontera, Trg na lokvi i Trg Brodogradilišta"	Sl. gl. Grada Rovinja broj 6a/94,7/94, 6/95, 2/97 i 7/97	RO Rovinjprojekt Rovinj
4.	Urbanistički plan uređenja gospodarstvene zone Gripole – Spine u Rovinju	Sl. gl. Grada Rovinja broj 4/00	AAI ISKRA d.o.o. Rovinj
5.	Detaljni plan uređenja Sveti Vid i Valbruna u Rovinju	Sl. gl. Grada Rovinja broj 2/01	ICON d.o.o. Rovinj
6.	Detaljni plan uređenja Valsavie u Rovinju	Sl. gl. Grada Rovinja broj 10/02	ICON d.o.o. Rovinj
7.	Izmjena i dopuna dijela bloka broj 15 PUP-a "Valdibora, Mlinovi, Vrtovi, Fontera, Trg na lokvi i Squeri" u Rovinju	Sl. gl. Grada Rovinja broj 6/03	RABEX inženjering d.o.o. Zagreb i APE d.o.o. zagreb
8.	Detaljni plan uređenja "GIMNAZIJA" u Rovinju	Sl. gl. Grada Rovinja broj 10/03	ARH STUDIO d.o.o. Rovinj
9.	Detaljni plan uređenja poslovno-trgovačkog centra "VALALTA"u Rovinju	Sl. gl. Grada Rovinja broj 2/04	ARClime studio d.o.o. Rovinj

Tablica: **Dokumenti prostornog uređenja stavljeni izvan snage dana 23. 04.1999.g. prema članku 57. Zakona o prostornom uređenju**

r.b.	Naziv	Objava
1.	Stručna podloga za područje TD Rovinj - Valdelaco – Sabbionera	Službeni glasnik Grada Rovinja br. 8/95
2.	Stručna podloga za dio starogradske jezgre Rovinja, omeđen ulicama i trgovima: Trg Matteotti, ul. Iza kasarne, Vrata pod zidom, Veli trg i ul. Matteotti.	Službeni glasnik Grada Rovinja br. 5/96
3.	Stručna podloga za k.č.8455/10, 8455/18, 8467/32 i 8467/29 k.o. Rovinj, predio Centener u ul. Kresinskih žrtava.	Službeni glasnik Grada Rovinja br. 6/96
4.	Stručna podloga za k.č.2520/11, 2520/24, 2520/26, 2520/27 i dio zgr.č.3502 i 3494 k.o. Rovinj, predio Bolničko naselje	Službeni glasnik Grada Rovinja br. 9/96
5.	Stručna podloga za k.č. 2510/4, 2510/7 i dio k.č. 2509 k.o. Rovinj, predio Bolničko naselje	Službeni glasnik Grada Rovinja br. 2/97
6.	Stručna podloga za dio ulice Kresinskih žrtava u Rovinju	Službeni glasnik Grada Rovinja br. 2/97
7.	Urbanistički projekt za dio stambenog naselja Centener	Službeni glasnik Grada Rovinja br. 5/97
8.	Urbanističko rješenje TS Valbruna II u Rovinju s rješenjem javnog parkirališta	Službeni glasnik Grada Rovinja br. 6/97
9.	Urbanistički projekt za k.č. 9198/5, 9198/6 zgr.č. 3270 i 3271 k.o. Rovinj, predio Lamanova u ulici Cademia	Službeni glasnik Grada Rovinja br. 1/98
10.	Stručna podloga za k.č. 8634/9 i 8634/10 k.o. Rovinj, područje Monfiorenzo.	Službeni glasnik Grada Rovinja br. 1/98
11.	Arhitektonsko-urbanističko rješenje za k.č. 9219/4, 9219/13, 9219/12, 9218/21, 9216/7, 9681/18, 9219/1, 9219/2, 9219/11, 9221/1, 9221/3 i 9219/7 k.o.Rovinj, predio Lamanova.	Službeni glasnik Grada Rovinja br. 1/98

Tablica: **Dokumenti prostornog uređenja u izradi ili u postupku donošenja**

r.b.	Naziv	Faza izrade	Izrađivač
1.	Prostorni plan uređenja Grada Rovinja	Konačni prijedlog plana	URBING d.o.o. Zagreb
2.	Generalni urbanistički plan Grada Rovinja	Prijedlog plana	URBING d.o.o. Zagreb
3.	DPU Centar grada -zona A i B	Prijedlog plana	ARClime studio d.o.o.Rovinj
4.	DPU Otok Katarina	Prijedlog plana	ICON d.o.o. Rovinj
5.	DPU Centener - Centar	Prijedlog plana	AAI ISKRA d.o.o. Rovinj
6.	DPU stambene zone Concetta – uz cestu 1	Koncepcija plana	
7.	UPU turističke zone Valalta	Nacrt prijedloga plana	ARClime d.o.o. Rovinj

**B) PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA
PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA
B.1. STRATEGIJA I PROGRAM PROSTORNOG UREĐENJA DRŽAVE**

Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja,
Zavod za prostorno planiranje, Zagreb

Osnovno načelo koje proizlazi iz Strategije odnosno Programa prostornog uređenja države, je postizanje održivog (trajnog) razvoja uz pažljivo korištenje prirodnih izvora kako bi se isti sačuvali za buduće generacije. Uvažavajući smjernice Strategije, te potrebe Grada Rovinja, kod izrade Prostornog plana uređenja Grada potrebno je uvažavati slijedeće preporuke za pojedine razvojne segmente:

Osnove za organizaciju, korištenje i zaštitu prostora

Racionalno korištenje i namjena prostora odnose se prvenstveno na određivanje prostora za izgradnju na način da se ne smanjuju šumske i kvalitetne poljoprivredne površine, da se omogući uređenje, korištenje i zaštita mora i voda (podzemnih i nadzemnih) te tako da se poveća zaštita osobitih vrijednosti prostora i gospodarenje resursima na održiv-štedljiv način.

U slučaju nužne prenamjene površina osnovnih kategorija korištenja, gdje je to moguće prema važećim propisima, zahvati se moraju ograničiti i podrediti uvjetima osnovne namjene prostora, utvrditi prihvatljiva tehnologija, a negativne učinke smanjiti na dopuštenu mjeru. U prostornim planovima takove promjene moraju biti iskazane mjerljivim i usporedivim veličinama.

Ograničenja korištenja prostora odnose se na područja na kojima se ne mogu locirati određeni sadržaji ili je za to potrebno ispunjenje posebnih uvjeta, odnosno prilagodba posebnim okolnostima. Takva ograničenja se odnose na poljodjelske površine visoke kvalitete tla, područja uz obalu mora i voda, otoke, povijesne cjeline i cjeline zaštite prirodne baštine te prostor osjetljive geološke, hidrološke, geomorfološke i biološke strukture.

Nužno je isključivanje određenih djelatnosti na pojedinim područjima, kao i izuzimanje nekih površina od bilo kakvog građenja, osobito u nacionalnim parkovima i zaštićenim dijelovima prirode, na dijelovima prirodne obale, na kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, u vodozaštitnim zonama, u koridorima prometnica i infrastrukture.

Određivanje građevinskih područja treba temeljiti na stručnim argumentima i iskazu površine izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja. Oblik i veličina građevinskih područja moraju biti rezultat prostorno-planerske analize i rješenja koja obuhvaćaju potrebne prostorne elemente, određuju stvaran prostor za određenu namjenu i uvjete realizacije. Treba posebno obrazložiti zauzetost prostora po stanovniku ako ona prelazi 300 m²/st (površine naselja bez prirodnih, poljoprivrednih i vodnih cjelina).

Proširivanje građevinskih područja treba primijeniti samo ako su iscrpljene mogućnosti izgradnje u važećim granicama tih područja i na temelju argumentirane razvojne potrebe (porast broja stanovnika, razvoj gospodarstva), a koju trebaju pratiti i programi izgradnje i uređenja zemljišta.

Uređenje prostora naselja treba planirati i provoditi na temelju utvrđenih prostornih mogućnosti i optimalnog iskorištenja prostora uz osiguranje prostora javne namjene i opremanja infrastrukturom.

Prilikom razrade koncepcija prostornog razvoja i određenja planskih mjera u prostornim planovima naselja (osobito gradova) te programima realizacije treba uvažiti :

- mogućnost korištenja prostora u odnosu na izgrađenost: izgrađeni prostori, nedovršeni dijelovi izgrađenih cjelina, područja za rekonstrukciju, neizgrađeni prostor,
- potrebe javnih funkcija, društvenih djelatnosti, prometa i infrastrukture te potreban prostor za njihovu realizaciju,
- potrebe pripreme i uređenja zemljišta za izgradnju.

Izgradnju treba usmjeravati u programom predviđena područja, te u tome smislu pripremiti i na vrijeme rješavati vlasničko-pravne odnose.

Posebnu pažnju treba posvetiti uređenju zelenih i rekreacijskih površina naselja, uređenju biciklističkih i pješačkih staza odvojeno od kolnika glavnih državnih i županijskih cesta u naseljima kroz koja prolaze te prometnice.

Građenje građevina izvan građevinskog područja koje po zakonu mogu biti izvan građevinskog područja mora biti uređeno tako da se ne mogu formirati naselja, ulice i grupe građevinskih parcela, da se ne zauzima obalni prostor mora, jezera i vodotoka te tako da se ne koristi prostor uz postojeće prometnice i površine vrijednih, a posebno uređenih, poljoprivrednih zemljišta.

Korištenje prostora izvan građevinskog područja namijenjeno je prioritarno, a djelom isključivo, poljoprivredi, šumarstvu, vodnom gospodarstvu i pomorskom dobru, s težnjom očuvanja što većih i cjelovitih površina i prirodnih režima.

Izgradnja izvan utvrđenih građevinskih područja, na poljodjelskom zemljištu najviših bonitetnih klasa u tom području je iznimka koju treba dozvoliti samo u slučajevima kada zbog reorganizacije i racionalizacije poljodjelske proizvodnje postoji potreba za izgradnjom novih ekonomskih dvorišta.

Korištenje prostora za eksploataciju mineralnih sirovina (poglavito iskop šljunka i kamenolomi) mora biti određeno planskim mjerama koje obuhvaćaju sanaciju i konačnu funkciju, te sve elemente zaštite prostora i okoliša za vrijeme i poslije iskorištavanja.

Prostor za razvoj infrastrukture i uvjete realizacije treba planirati i provoditi po najvišim standardima zaštite okoliša uz ugrađen interes lokalnog stanovništva. Vođenje infrastrukture treba planirati tako da se prvenstveno koriste postojeći koridori i formiraju zajednički za više vodova, tako da se izbjegnu šume, osobito vrijedno poljoprivredno zemljište, da ne razaraju cjelovitost prirodnih i stvorenih struktura, uz provedbu načela i smjernica o zaštiti krajolika.

Prostor za razvoj gospodarstva i djelatnosti

Poljodjelstvo

Zaštita i očuvanje poljodjelskog resursa treba se provoditi dosljedno i u okviru svih sustava. Zbog rastuće potražnje za tlom i njegovim prirodnim bogatstvima moraju se razriješiti konflikti, i pronaći učinkovitiji načini korištenja i zaštite tla.

Korištenje poljodjelskog resursa treba razvijati na razne načine korištenja tla uključivši i podršku tradicijskim obrascima "održivog" gospodarenja tlom, te zaštitu tla s ciljem očuvanja biološke raznolikosti i drugih ekološki povoljnih učinaka.

Prioriteti djelovanja odnose se na djelotvorniju zaštitu poljodjelskog zemljišta te smanjenje i ograničavanje korištenja kvalitetnog plodnog zemljišta za ne poljodjelske svrhe.

Turizam

Turizam neprijeporno predstavlja jednu od glavnih gospodarskih okosnica razvitka Države, pa je njegov ukupni razvitak, uključujući i prostorni, potrebno pratiti i ocjenjivati kroz sve njegove direktne i indirektno učinke na pojedine djelatnosti i gospodarstvo u cjelini. Strateški resurs hrvatskog turizma treba ostati do sada očuvani visokovrijedni prostor, koji će dugoročno sve više dobivati na značaju.

Motiviranjem lokalne zajednice treba stvoriti uvjete za poboljšanje ukupnog životnog ambijenta te time osigurati potreban standard i turizmu i stanovništvu. Stoga će se poticati oblici ponude integrirani u ukupnu strukturu prostora-naselja (manje obiteljske jedinice), a samo iznimno formirati izdvojene komplekse.

Prostorni razmještaj i kapaciteti ponude temeljit će se na smjernicama Strategije prostornog uređenja i planova prostornog uređenja, uvažavajući gospodarske i ekološke kriterije. Osobit utjecaj na prostor imaju:

- razmještaj i dimenzioniranje marina usuglašeno s ostalim aspektima korištenja prostora, zaštitom vrijednih dijelova obale i potrebama stanovništva,
- novi sadržaji osobito športa i rekreacije računajući i na golf igrališta koja treba pripremati istraživanjem najpovoljnijih lokacija na manje kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu,
- aktiviranje kulturne i prirodne baštine u funkciji turizma.

Važnu stavku ima revitalizacija i uključivanje u funkcije turizma kulturne-graditeljske baštine. Atraktivnost prirode i krajobraza, te gospodarska sprega s poljoprivredom (zdrava hrana i specifična regionalna ponuda-proizvod), pomorstvo, tranzit, lovni, znanstveni, urbani i poslovni, izletnički i rekreacijski turizam. Stoga je od osobitog interesa turizma očuvati i unaprijediti krajobraz i poticati tradicijske djelatnosti.

Osnovni ciljevi razvoja turističkog sektora su obnova, potpunija valorizacija i zaštita turističkih potencijala i izgradnja novog turističkog identiteta.

Novu izgradnju kapaciteta u turizmu treba usmjeriti na izgradnju kvalitetnih dopuna postojeće ponude. Isto tako, prilikom investiranja u postojeće ili nove hotele stimulirati izgradnju samo viših i visokih kategorija.

Prioriteti razvoja s gledišta uređenja prostora su:

- dati prednost rekonstrukciji postojećih objekata na razini europske potražnje, (u svim tržišnim i turistički poželjnim oblicima, veće sobe, bolja oprema sobe),
- dati prednost poboljšanju unutarnje i vanjske infrastrukture i ekološke zaštite,
- dati prednost revitalizaciji zapuštenih objekata i čitavih naselja, stavljajući ih u turističku funkciju posebice kvalitetne ponude izvan sezone potrošnje,
- kod izgradnje nautičkih centara ne bi se smjelo dozvoliti veće promjene obalne linije nasipavanjem i otkopavanjem obale, osim na njenim izrazito degradiranim dijelovima,
- nautičke centre prvenstveno planirati i graditi uz i unutar gradskog područja i naselja gradskog karaktera s već izgrađenom lukom,

Turističke zone, utvrđene u važećim prostornim planovima, u kojima su već djelomično ili u cjelini izgrađeni planirani smještajni i drugi kapaciteti, treba prioritetno kvalitativno restrukturirati i dograđivati.

Turističke zone, utvrđene tim planovima, ali danas još neizgrađene, treba privoditi namjeni temeljem novih prostornih planova donesenim prema važećim zakonima i propisima, a koji će biti u skladu sa Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske. Uređenje zona treba provoditi na temelju Urbanističkih planova uređenja i detaljnih planova uređenja.

Zaštita posebnih vrijednosti prostora i okoliša **Krajolik**

Krajolik se ne može razmatrati na osnovu pojedinačnih sastavnica već samo kao prostorno-ekološka, gospodarska i kulturna cjelina uz istodobno čuvanje i naglašavanje identiteta pojedinih područja, odnosno osigurati:

- krajolik s visokim stupnjem gospodarske učinkovitosti (proizvodnosti, funkcionalnosti i raznolikosti u korištenju prostora),
- krajolik s visokim stupnjem prirodnosti,
- krajolik s visokim stupnjem identiteta (njegovanjem raznolikosti i složenosti, očuvanjem osnovnih uzoraka i posebnosti pojedinih uzoraka krajolika),

U okviru planiranja treba prvenstveno osigurati zaštitu i primjereno uređenje:

- područja s naglašenim značenjem kulturnih krajolika (tradicionalni oblici poljodjelstva, suhozidi, voćnjaci, vinogradi na terasama itd.),
- područja izuzetnih, svojstvenih vizualnih oblika s velikom raznolikošću prirodnih i kulturnih elemenata,
- područja većeg značenja za zaštitu prirode (morska obala, prirodni vodotoci, šume, itd.)

Očuvanje prostornog identiteta gradova treba temeljiti na poštivanju jedinstvenosti svakog grada, njegovoj povijesnoj slojevitosti te logici njegova rasta i preobražaja.

Pri planiranju gradova, na načelima obzirnog razvitka, mora se odrediti koje je prostore nužno potpuno zaštititi (sukladno uvjetima službi zaštite graditeljske i prirodne baštine), gdje su mogući a gdje nužni zahvati u cilju poboljšanja i koje su dopustive promjene gradskih struktura a da to ne šteti trajnim povijesnim vrijednostima.

Posebnu pažnju posvetiti kontaktnom području povijesnog gradskog središta i struktura suvremenih proširenja grada, kao i rubnim područjima, osobito štiteći mjerilo, zatečene vrijednosti i graditeljsku tradiciju.

Principi planskog rješavanja problema u prostoru

Usklađenje interesa i rješavanje konflikata u prostoru treba temeljiti na stručnim analizama u sklopu pripreme i izrade dokumenata prostornog uređenja i razvojnih programa, a uvažavajući prioritetne djelatnosti područja. To se osobito odnosi na sukob:

- širenja građevinskih područja s interesima poljoprivrede i zaštite obalnih prostora,

- izgradnje novih kapaciteta turizma, industrije i energetike s ciljevima očuvanja prirodnih i neizgrađenih cjelina, osobito na obalnom području Jadrana, i obalama vodotoka i jezera,
- razvojnih potreba luka i infrastrukture s potrebama drugih gradskih funkcija u obalnim gradovima,
- lociranja trasa velike infrastrukture i proizvodnih objekata s interesima očuvanja vrijednih prirodnih resursa,
- zaštite prirode s interesima turizma i potrebama stanovništva, osobito u nacionalnim parkovima,
- eksploatacije šljunka i kamena sa zaštitom krajolika i poljoprivrednog i šumskog zemljišta te vodnih režima,

Usklađenjem interesa zaštite prostora i gospodarstva treba prvenstveno riješiti konkurentnost u prostoru te uskladiti kapacitete i tehnologije s gledišta funkcionalnog i ekološki prihvatljivog opterećenja prostora i okoliša. U slučaju neizbježnih kompromisa potrebno je predvidjeti mjere koje će se poduzeti u svrhu ispravljanja šteta i povrata prostora u ekološki prihvatljivo stanje.

Bespravna izgradnja smatra se višestrukim sukobom sa svim aspektima gospodarenja prostorom te je nužna provjera prostornog razmještaja, dimenzija i uzroka te pojave u odnosu na planske mjere i odredbe za provođenje prostornih planova. Uz sustavnu kontrolu treba provoditi i preventivne mjere koje se odnose na pravodobno uočavanje interesa i stvaranje uvjeta za zadovoljavanje potreba igradnje uključujući i pripremu zemljišta i ponudu lokacija.

Smjernice i kriteriji za uređenje prostornih cjelina

Uređenje prostora obalnog područja treba temeljiti na slijedećim osnovnim smjernicama:

- izgradnju i uređenje prostora planirati i provoditi tako da se očuvaju prirodne, kulturne i tradicijske vrijednosti obalnog i zaobalnog krajolika te provode mjere za sanaciju i revitalizaciju ugroženih i vrijednih područja prirodne i graditeljske baštine,
- ako je nužno povećati tj. proširiti građevinska područja gradova i naselja smještenih u obalnom području, uz morsku obalu ili ušća vodotoka, to treba činiti u pravilu na prostorima udaljenijim od obala, iznimno uz obalu i to tako da se izbjegne stvaranje neprekinute dužobalne zone građenja,
- na užem obalnom pojasu mora se osigurati javni interes za korištenje tog prostora, kao i mogućnost prioritetnog korištenja za rekreaciju i pomorske djelatnosti, te osobito uvesti odgovarajuće režime očuvanja i korištenja prirodnih plaža,
- određene jedinstvene cjeline uređenja i zaštite obalnog pojasa te granice pomorskog dobra na kopnu mora se temeljiti na funkcionalnim kriterijima i prirodnim uvjetima na način da se osigura cjelovitost planskog obuhvata i režima korištenja prostora morfoloških jedinica,
- otoci, otočići i hridi s pretežitim ili potpunim prirodnim ambijentom moraju zadržati te značajke i namjenjuju se prvenstveno istraživanju i ograničenom, isključivo rekreativnom, posjećivanju uz isključivanje formiranja građevinskih područja.

B.2. PROSTORNI PLAN ISTARSKJE ŽUPANIJE

Županijski zavod za prostorno uređenje

Prostorni plan Istarske županije osnovni je dokument prostornog uređenja kojim se uređuje cjelokupni prostor županije, razrađuju načela prostornog uređenja i smjernice Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske te na temelju udjela u širim prostornim sustavima i značajkama obuhvaćenog područja određuju ciljevi i koncepcija prostornog razvoja, planira prostorna struktura, te određuje organizacija i korištenje prostora županije.

U nastavku se prikazuju postavke koje su relevantne za izradu PPUG-a te obvezujuće elemente koje PPUG mora poštivati kako bi se postigla usuglašenost s planom višeg reda.

Stanovništvo i naselja

Prostornim planom Istarske županije planiran je broj stanovnika na području Grada Rovinja 2010. godine – 17.000 stanovnika, te **18.000 stanovnika 2015. godine**. Grad Rovinj je planiran kao naselje III. ranga.

Smjernice za utvrđivanje područja naselja

Smjernice za određivanje obuhvata područja gradskih aglomeracija

Gradske aglomeracije predstavljaju područja složene izgradnje urbanog karaktera s prostorno odijeljenim funkcijama stanovanja, rada, odmora i prometa, koje su unutar sebe kategorizirane u više razreda. U pravilu zahvaćaju područja veličine iznad 200 ha. Ovim se Planom utvrđuje gradska aglomeracija: Aglomeracija Grada Rovinja (statističko naselje: dio Rovinj) s kriterijem za utvrđivanje veličine građevinskog područja:

bruto gustoća od 33 stanovnika/ha.

Na području gradskih aglomeracija preporučuju se slijedeći odnosi namjena: stanovanje 30 - 40%; radne zone, turističke zone 15 - 20%; centri svih kategorija do 5%; promet 10 - 15%; parkovi 5 - 10%; slobodne zelene površine, prigradske šume, poljoprivredne površine 20 - 25%; rekreacija do 5%; ostale javne površine, posebna namjena do 5%.

Građevinsko područje unutar gradskih aglomeracija može biti povećano za najviše 30% u odnosu na proračunsku vrijednost dobivenu iz bruto gustoće od 33 stanovnika/ha.

Kriteriji za korištenje izgrađena i neizgrađena dijela područja

Građevinsko područje se sastoji iz izgrađenog i neizgrađenog dijela. Razgraničenje izgrađenog dijela obavlja se rubom građevinskih parcela.

Izgrađeni dio građevinskog područja određuje se na način da se izuzima:

- svaka neizgrađena površina veća od 5 000 m²,
- svi neizgrađeni rubni prostori koji imaju širinu veću od 30 metara.

Izgrađenim područjem smatra se uređeno građevinsko zemljište na kojem su izgrađene građevinske parcele, izgrađene infrastrukturne građevine i površine, te privedene namjeni ostale površine (parkovi, igrališta, uređene plaže, i sl.).

U slobodni prostor izgrađenog dijela građevinskog područja naselja prioritetno treba smjestiti građevine ili površine društvenih djelatnosti i infrastrukturu.

Neizgrađeni dio građevinskog područja je samostalna površina ili proširenje izgrađenog dijela, koji je:

- neuređen,
- uređen, bez postojeće izgradnje,
- uređen, na kojem je djelomična postojeća gradnja.

Koristiti se može samo uređeno građevinsko područje.

Ukupno građevinsko područje naselja općine i grada, ne može biti manje od površine izgrađenog dijela građevinskog područja naselja uvećanog za 20%.

Kriteriji za građenje izvan građevinskog područja

Izvan građevinskog područja može se planirati izgradnja:

- građevina infrastrukture (prometne, energetske, komunalne itd.),
- rekreacijskih građevina,
- građevina obrane,
- građevina za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina, i
- gospodarskih građevina u funkciji poljoprivredne proizvodnje
- građevine za gospodarenje šumama
- kapelice

Kriteriji građenja izvan građevinskog područja odnose se na gradnju ili uređenje pojedinačnih građevina i zahvata. Pojedinačne građevine ne mogu biti mješovite namjene, a određene su jednom građevinskom parcelom.

Kriteriji kojima se određuje vrsta, veličina i namjena građevine i zahvata u prostoru su:

- građevina mora biti u funkciji korištenja prostora (poljoprivredna, šumarska, planinarska, stočarska, podvodna, itd.),
- građevina mora imati vlastitu vodoopskrbu (cisternom ili vlastitim vodozahvatom), odvodnju (pročišćavanje otpadnih voda) i energetski sustav (plinski spremnik, električni agregat, ili drugo),
- građevine treba graditi sukladno kriterijima zaštite prostora, vrednovanja krajobraznih vrijednosti i autohtonog graditeljstva.

Temeljem ovih kriterija planom uređenja općine i grada određuju se detaljniji uvjeti za svaku vrstu gradnje.

Turizam

Na području Grada Rovinja planira se minimalni kapacitet od 27.000; odnosno maksimalni kapacitet od 30.000 ležajeva. Prikazani kapaciteti obuhvaćaju ukupni kapacitet na području pojedine općine unutar turističkog razvojnog područja i područja naselja (bez turističkih kapaciteta u privatnom smještaju u naseljima i turizma na seoskim gospodarstvima - stancijama).

Definicija osnovnih pojmova

Turističko razvojno područje (TRP) - na razini Plana pod tim pojmom podrazumijevamo širi razvojni prostor namijenjen razvoju turističke djelatnosti, a koji je fizički i infrastrukturno izdvojen iz građevinskih cjelina stalnih naselja. TRP je ekvivalent planiranom obuhvatu naselja, te se unutar njega planovima nižeg reda određuju zone izgradnje turističkih objekata, zone izgradnje objekata sporta i rekreacije, zone izgradnje servisnih i opskrbnih građevina unutar turističkih zona, te površine namijenjene turističkoj rekreaciji, šumske površine, poljoprivredne površine i druge površine bez mogućnosti izgradnje komercijalnih objekata.

Zona izgradnje objekata (ZIO) - na razini Plana pod tim pojmom podrazumijevamo građevinsko područje za izgradnju objekata (ekvivalent građevinskom području naselja), bilo da se radi o izgradnji smještajnih turističkih kapaciteta ili servisnih i opskrbnih građevina unutar turističkih zona.

Osnovni standardi

TRP-ovi koji su vezani za urbane aglomeracija ili naselja **s gradskim obilježjima određuju se veličinom od 100 - 120 m²/ležaju**. Unutar tako navedenih TRP-ova ZIO ne može biti manji od postojeće izgrađenosti, što podrazumijeva da će ukupna površina parcela za izgradnju unutar TRP-a ostati na razini 30% do 50% površine TRP-a.

Planirani kapaciteti nautičkog turizma

Temeljne luke, su luke nautičkog turizma u kojima je pružanje usluga zimskog veza (u moru ili na suhom) veće važnosti ili ukupnog obujma prometa u odnosu na tranzit. Takve luke moraju zadovoljavati minimalno slijedeće posebne kriterije:

- servisni kapaciteti dizalica, "travel" liftova i ostale fiksne opreme moraju zadovoljavati posebne propise za razinu marine
- ukoliko je prostor za smještaj plovila nedostatan, u smislu posebnih propisa, osigurava se na drugim pogodnim lokacijama unutar građevinskih područja naselja u radijusu od 5 km od luke, ali uz uvjet da su pristupne ceste do luke najmanje županijske razine značaja, te da se istima mogu prevoziti posebni tereti
- temeljne luke u pravilu se grade u neposrednom kontaktnom prostoru značajnijih turističkih smještajnih ili rekreativnih kapaciteta, ili unutar lučkih bazena uz veće urbane centre
- temeljne luke moraju imati mogućnost proširenja u neposrednom okolnom prostoru, ali ne na štetu kupališnih i drugih maritimno rekreacijskih sadržaja
- broj plovila po hektaru površine akvatorija ne smije biti manji od 80 niti veći od 120

U tom smislu, na razini Istarske županije planiraju se slijedeće temeljne luke: Rovinj – luka I i Rovinj – luka II.

U tabličnom prikazu daju se minimalne i maksimalne vrijednosti broja vezova u lukama nautičkog turizma na području Istarske županije:

	kategorija	minimalno	maksimalno
Rovinj – Luka I	marina	380	400
Rovinj - Valalta	marina	250	400
Rovinj – Luka II	marina	150	200
Ukupno		780	1000

Planirani rekreativni kapaciteti

Planiranje rekreativnih kapaciteta neposredno je povezano na planiranje smještajnih kapaciteta, njihovu prostornu dispoziciju, specijalizaciju određenih područja za određene oblike turističke usluge, te strukturu gostiju, ali posebno na morfološke, krajobrazne i ekološke značajke prostora u kojima se realiziraju turistički objekti.

Poljoprivreda

Poljoprivredne površine predstavljaju osnovni gospodarski resurs ruralnog prostora, te se sukladno ovom Planu razvrstavaju u slijedeće kategorije:

- Osobito vrijedno obradivo tlo obuhvaća prvenstveno površine za uzgoj višegodišnjih kultura (vinogradi,

- voćnjaci, maslinici), kao i meliorirane, odnosno navodnjavane poljoprivredne površine;
- Ostalo obradivo tlo obuhvaća izdvojene obradive površine manjeg gospodarskog značaja, koje su prvenstveno namijenjene izgradnji stambeno-gospodarskih kompleksa za vlastite potrebe ili za agroturizam

Poljoprivreda-marikultura

Lokacije koje su ovim Planom namijenjene marikulturi (Limski kanal), kao prostori izražene ekološke osjetljivosti, namijenjeni su prvenstveno uzgoju školjkaša. Daljnji uzgoj riba u prostoru Limskog kanala potrebno je ograničiti i eventualne nove lokacije vezati uz kontrolu procesa ishrane ribljeg fonda, sukladno posebnim uvjetima zaštite rezervata u moru.

Mineralne sirovine

Eksploatacija mineralnih sirovina može se u prostoru obavljati pod slijedećim općim uvjetima:

- metode eksploatacija moraju se u najvećoj mjeri prilagoditi ambijentu, a preporučuje se metoda podzemne eksploatacije gdje god je to tehnički izvodivo i tržišno opravdano;
- ovim se Planom ne predviđa mogućnost korištenja tzv. pozajmišta materijala pri gradnji prometnica izvan ovim Planom utvrđenog koridora prometnice;
- nova eksploatacijska polja u kojima se koristi metoda miniranja ne smiju se otvarati, niti se postojeća polja ne smiju širiti na udaljenost manju od 500 m od granica utvrđenih područja izgradnje naselja, turističkih zona, te gospodarskih zona, i na udaljenosti manjoj od 1000 m od postojećih stambenih ili drugih objekata u kojima se odvija poslovna djelatnost.

Kriteriji za određivanje lokacije za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina su:

- lokacija za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina mora biti na sigurnoj udaljenosti od naselja, ugostiteljsko-turističkih, športsko – rekreativnih i zaštićenih područja,
- lokacija za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina mora biti izvan obalnog područja, osim postojećih lokacija koje se u tom pojasu moraju sanirati i prenamijeniti do 2010.g.
- ne smiju se ugrožavati krajobrazne vrijednosti,
- transport sirovine predvidjeti izvan područja naselja.

Prostornim planom uređenja općine i grada određuju se područja lokacija za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina na temelju kriterija iz ove odluke.

Gospodarstvo

Ukupna planirana površina (396 ha) na području Rovinjštine namijenjena industriji i servisima je predimenzionirana, a tek šesnaest postotna realizacija (65 ha) nadalje potvrđuje potrebu za redukcijom. Prijedlog redukcije se odnosi na reduciranje industrijske zone Rovinj Istok; reduciranje industrijske zone Rovinjsko Selo.

Šumarstvo

Unutar gospodarskih šuma se prostornim planovima gradova i općina mogu planirati slijedeći zahvati u prostoru: šumarske postaje (lugarnice), planinarski domovi i lovačke kuće, depoi drvne građe, znanstveno-istraživačke stanice za praćenje stanja šumskih ekosustava, otkupne stanice šumskih plodina. Planiranje navedenih zahvata omogućava se uz posebne uvjete korištenja šuma koje propisuje Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva.

Unutar šuma posebne namjene se prostornim planovima gradova i općina mogu planirati slijedeći zahvati u prostoru: planinarski domovi, izletišta, rekreacijski sadržaji, arboretumi i zvrerinjaci, farme za uzgoj divljači, znanstveno-istraživačke stanice za praćenje stanja šumskih ekosustava.

Infrastruktura

Prometna infrastruktura

Cestovni promet - Prioriteti razvoja:

Poboljšanje postojeće mreže, osobito na kritičnim dionicama, rekonstrukcija i reorganizacija prometa prema sadašnjem rangu prometnica kao prelazno razdoblje do puštanja u promet planiranih autocesta i polu-autocesta (obilaznice, treća traka i drugo),

Željeznički promet

Obzirom da postoji urbanistički plan za razvoj industrijske-skladišne zone neposredno u blizini kolodvora Kanfanar, na njemu se temelji i razvoj industrijskih kolosijeka za tu zonu. Za potrebe turizma treba revitalizirati prugu Kanfanar – Rovinj, a sukladno urbanističkom planu grada Rovinja, od kolodvora Rovinj izgraditi industrijski kolosijek do nove industrijske zone i industrijski kolosijek do "Marine Rovinj" za neposredan iskrcaj nautičkih plovila s vlaka u more.

Pomorski promet

Lučki bazeni na području Istarske županije su: Rovinj: uvala Valdibora i južna luka (gradska luka, Grad Rovinj - luka posebne namjene, Sv. Katarina-Lone). Luke posebne namjene na području Istarske županije luke nautičkog turizma su: Rovinj-luka I, Rovinj luka II, Rovinj-Valalta. Sportske luke, turističke luke, privezišta i sidrišta utvrđuju se posebno za područje svake općine ili grada na razini prostornog plana uređenja općine ili grada.

Priobalni plovni putovi povezuju sve planom predviđene luke s međunarodnim plovnim putem, a također i luke međusobno. Priobalni plovni putovi utvrđuju se na obvezno većoj udaljenosti od 300 m od obale, ukoliko posebnim propisima ili uvjetima korištenja mora i podmorja nije drugačije propisano. Lokalne brodske i trajektne linije: Rovinj – otok Sv. Andrije (Crveni otok).

Akvatoriji posebnog režima plovidbe su vodeni prostori u kojima plovidba je regulirana posebnim propisima. Ti prostori su utvrđeni posebnim propisima i drugim aktima, te se njihova namjena neće mijenjati, a to je Limski kanal. Ovim se Planom također predlaže utvrđivanje posebnih režima plovidbe za sva područja lučkih bazena. Stalni međunarodni granični pomorski prijelaz II. kategorije je lociran u Rovinju.

Energetska infrastruktura

Plinoopskrba

Pod opskrbom plinom podrazumijeva se opskrba prirodnim plinom i opskrba isparenim UNP +zrak (zamjenskim plinom) kroz umrežene sustave. Opskrba prirodnim plinom moguća je priključkom na magistralni plinovod (za međunarodni transport) Casal Borsetti-Pula Rijeka-Karlovac (Italija – Hrvatska). Opskrba isparenim UNP + zrak moguća je izgradnjom plinara za proizvodnju navedenog plina. Na temelju navedenoga razlikujemo plinovod i objekte od županijskog značaja i to plinovod radnog tlaka 24-50 bara Pula-Umag i MRS-Rovinj.

Plan razvoja elektroenergetske mreže po područjima pogona u distributivnoj merži

Pogon Rovinj - Ne očekuju se problemi sa kapacitetom transformacije X/10(20) kV do 2010. godine. Ovim se Planom određuju slijedeći infrastrukturni koridori dalekovoda: državni dalekovod 380 kV – 38 m za postojeće i 200 m za planirane (60 m projektirani); državni dalekovod 220 kV – 23 m za postojeće i 100 m za planirane (50 m projektirani); županijski dalekovod 110 kV – 19 m za postojeće i 70 m za planirane (25 m projektirani).

Vodnogospodarstvo

Vodoopskrba

Ustrojstvo konstrukcije Istarskog vodoopskrbnog sustava planirano je u tri razine. U budućnosti se planira dogradnja pojedinih glavnih i sekundarnih vodova sa potrebnim rezervoarima na cijelom području Istarske županije a prema lokalnim planovima i projektima i grafičkim prikazom. U skladu sa budućom usvojenom koncepcijom povezivanja vodoopskrbnog sistema Istre kao i sa ukazanim potrebama za vodom pristupiti će se izgradnji vodoopskrbnog sustava.

Navodnjavanje zemljišta

U izradi je program navodnjavanja za područje Istarske županije. Zbog osiguranja daljnjih količina voda predlaže se sustavno, a ne parcijalno navodnjavanje u sklopu višenamjenskih rješenja. Ukupno se Planom predviđa da cca 50 – 60 % svih obradivih površina u Istarskoj županiji bude pod nekim od četiri planirana sustava navodnjavanja.

Odvodnja

Razvojni planovi i planovi zaštite okoliša, a posebno voda i mora moraju se međusobno prožimati. Potrebno je težiti izgradnji centralnih uređaja za zajedničko pročišćavanje gradskih (komunalnih) i industrijskih otpadnih voda gdje je to moguće, te inicirati izgradnju individualnih uređaja za zaštitu tamo gdje nema tehničkog ili ekonomskog opravdanja za izgradnju zajedničkog sustava odvodnje s centralnim uređajima za pročišćavanje,

Od obalnih naselja potrebno je izgraditi kanalizacijske mreže svih naselja koje nemaju kanalizacijsku mrežu kao i izgradnju i dogradnju svih postojećih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda a koji ne zadovoljavaju zakonske propise za ispuštanje otpadnih voda u more.

Na području Rovinja potrebno je izgraditi kanalizacijsku mrežu sjevernog dijela grada Rovinja sa uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i podmorskim ispustom u more.

Sve postojeće i buduće uređaje za pročišćavanje otpadnih voda potrebno je dograditi na način da kvaliteta efluenta zadovoljava Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama a u ovisnosti o kategoriji prijemnika.

Zaštita kulturnih dobara

Ovim planom utvrđuju se područja, kompleksi i objekti nacionalne i županijske razine značaja, iz čega proizlazi potreba uključivanja istih u nacionalni registar nepokretnih kulturnih dobara, shodno postojećim važećim propisima. Za najveći dio pojedinačnih objekata civilne, sakralne, fortifikacijske ili druge namjene, ovim se Planom takva obveza ne utvrđuje, ali je, temeljem posebnih konzervatorskih smjernica na razini prostornih planova gradova i općina potrebno utvrditi komplekse i zahvate lokalne razine značaja.

Područja, kompleksi i objekti nacionalne i županijske razine značaja su slijedeći:

Urbane cjeline nacionalne i županijske razine značaja: Rovinj.

Arheološke i hidro arheološke zone nacionalne i županijske razine značaja: šire agrarno područje južnog dijela grada Rovinja, šire područje grada Rovinja, sve prethistorijske gradine i kasteliri koji su smješteni na uzvisinama širom cijelog poluotoka, posebno u njegovom južnom dijelu gdje je zabilježeno preko 300 takvih spomenika.

Pojedinačni sakralni i civilni kompleksi nacionalne i županijske razine značaja: kompleks župne crkve Sv. Eufemije u Rovinju i civilni kompleks - zgrada starog Tribunala u Rovinju.

Zaštita prirodne baštine

Područja prirodne baštine od županijskog značaja, koja se utvrđuju ovim Planom su:

u kategoriji **posebnih rezervata**:

- posebni rezervati u moru: more i podmorje Limskog kanala;
- zoološki-ornitološki rezervati: Dvije Sestrice (Mala i Velika Sestrica), močvara Palud;

u kategoriji **zaštićenih krajolika**:

Limski kanal i Limska draga, Rovinjski otoci i priobalno područje

u kategoriji **park šuma**: Sv. Katarina, Zlatni rt, Škaraba;

u kategoriji **spomenika parkovne arhitekture**: drvodred čempresa na groblju u Rovinju, "Dr. M. Horvat" - park bolnice u Rovinju;

u kategoriji **spomenika prirode-geološki**: kamenolom "Fantazija".

Za sva područja prirodne baštine utvrđena ovim Planom, bilo da su ona zaštićena posebnim aktima sukladno zakonu o zaštiti prirode ili je pokrenut postupak preventivne zaštite, potrebno je izraditi stručne podloge s minimalnim slijedećim sadržajem:

- utvrđivanje postojećeg stanja korištenja prostora
- utvrđivanje postojećeg stanja temeljnog fenomena
- valorizacija temeljnog fenomena obzirom na značaj (međunarodni, nacionalni, regionalni, lokalni)
- valorizacija temeljnog fenomena obzirom na planirane djelatnosti koje ga mogu ugroziti
- valorizacija temeljnog fenomena obzirom na moguće gospodarsko ili negospodarsko korištenje
- prijedlog mjera zaštite temeljnog fenomena

Do donošenja planova područja posebnih obilježja, odnosno općih i pojedinačnih upravnih akata sukladno Zakonu o zaštiti prirode, unutar prostora područja prirodne baštine utvrđenih ovim Planom ograničiti će se izgradnja novih objekata izvan područja namijenjenih izgradnji naselja i drugim zonama izgradnje objekata (industrijske, turističke, prometne, energetske i dr.)

Područja posebnih ograničenja u korištenju

Vodozaštitna područja

Vodozaštitna područja koja su temeljem posebnih državnih propisa i akata jedinica lokalne samouprave već utvrđena primjenjuju se u smislu provedbe upravnih postupaka vezanih za izgradnju objekata i uređivanje prostora, a ovim se Planom provode kako slijedi:

II vodozaštitna zona izvorišta podzemnih voda - područja obuhvaćena postojećim II vodozaštitnim zonama izvorišta utvrđuju se kao područja posebne osjetljivosti vodonosnika te se unutar istih zabranjuje bilo kakvo širenje naselja ili izgrađenih gospodarskih struktura, a za izgradnju infrastrukturnih objekata van naselja uvjetuje se procjena utjecaja na okoliš u skladu s posebnim propisima

III vodozaštitna zona izvorišta podzemnih voda - područja obuhvaćena postojećim III vodozaštitnim zonama izvorišta utvrđuju se kao područja srednje osjetljivosti vodonosnika, te se unutar njih širenje naselja ili izgrađenih gospodarskih struktura uvjetuje posebnim mjerama zaštite koje moraju biti propisane u planovima nižeg reda, dok se za izgradnju gospodarskih ili stambeno gospodarskih objekata van građevinskih područja naselja uvjetuje procjena utjecaja na okoliš u skladu s posebnim propisima.

Kakvoća vodotoka i priobalnog mora

Ovim se Planom također utvrđuje područje priobalnog mora za koje je obvezno poduzimanje mjera zaštite i sanacije u cilju dosizanja kakvoće mora I i II vrste sukladno ovim propisima te odredbama ovog Plana u dijelu zaštite mora.

More I vrste koje se utvrđuje ovim Planom je sve postojeće priobalno more na udaljenosti od 1000 m od postojećih naselja ili izgrađenih gospodarskih struktura u priobalju.

More II vrste koje se utvrđuje ovim Planom je sve postojeće priobalno more na udaljenosti manjoj od 1000 m od postojećih naselja ili izgrađenih gospodarskih struktura u priobalju, izuzev prostora lučkih područja utvrđenih ovim Planom.

Unutar prostora lučkih područja Rovinj, Rovinja - Valdibora kakvoća mora III vrste može se održati do 2005.g, a do 2010.g. se moraju stvoriti infrastrukturni uvjeti za zadovoljenje kriterija kakvoće mora II vrste.

Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite

Zaštita mora i podmorja

Unutar prostora teritorijalnog mora koji se odnosi na Istarsku županiju utvrđuju se slijedeće opće mjere zaštite:

- ograničavanje rasta i nadzor nad urbanizacijskim procesima u priobalju,
- selektivni pristup u odabiru gospodarskih djelatnosti koje će se realizirati u dosad neizgrađenim dijelovima priobalja,
- obveza potpunog infrastrukturnog opremanja svih područja koja će se izgraditi u prostoru priobalja,
- nadzor nad eksploatacijom morskih resursa a posebno u domeni ribarstva i marikulture,

U svim prostorima mora i podmorja koji će se temeljem ovog Plana koristiti u sustavu koncesija, posebni uvjeti propisati će se aktima koji prate izdavanje koncesija na pomorskom dobru.

Mineralni resursi i mjere zaštite

Danas se zaštiti okoliša i održivog razvoja poklanja posebna pozornost, što bi vjerojatno trebalo naglašenije istaći i u Zakonu o rudarstvu. U tom se smislu predlažu slijedeće preventivne mjere:

- metode eksploatacija moraju se u najvećoj mjeri prilagoditi ambijentu, a preporučuje se metoda podzemne eksploatacije gdje je to tehnički izvodivo i tržišno opravdano
- eksploatacijska polja koja se nalaze u zaštićenim područjima prirode svih kategorija, kao i unutar vodozaštitnih područja (III zona vodozaštite), bilo da se eksploatacija već odvija ili su polja kao takva utvrđena aktima nadležnih državnih tijela u suglasnosti s jedinicama lokalne samouprave, moraju se limitirati te se na njima mora dovršiti eksploatacija i izvršiti sanacija najkasnije do 2010.g.
- eksploatacijska polja koja se nalaze u priobalnom pojasu utvrđenom ovim Planom, bilo da se eksploatacija već odvija ili su polja kao takva utvrđena aktima nadležnih državnih tijela u suglasnosti s jedinicama lokalne samouprave, moraju ograničiti trajanje eksploatacija na period od najviše 10 godina ako se radi o tehničkom kamenu, odnosno 20 godina ako se radi o drugim mineralnim sirovinama. Vrijeme do kojega je potrebno dovršiti eksploataciju na pojedinoj lokaciji utvrditi će se prostornim planovima gradova i općina.

C) OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

Većina dokumenata prostornog uređenja koja pokriva Grad Rovinj izrađena je prije 1994. godine, odnosno prije stupanja na snagu novog Zakona o prostornom uređenju, kojim je napušten koncept sveobuhvatnog prostornog planiranja i uređivanja prostora koji je prakticiran u doba centraliziranog planiranja, odnosno prava raspolaganja Države (društva) zemljištem ("podruštvovljavanje"), kao i razdoblja u kojem je sve te pojave pratilo i odgovarajuće zakonodavstvo.

Novim Zakonom te njegovim izmjenama i dopunama u 1998. i 2000. godini izvršena je prekretnica u sustavu prostornog uređenja u skladu s novim društveno gospodarskim sustavom Republike Hrvatske.

PPO Rovinj i GUP Grada Rovinja su dokumenti koji su u svojim temeljnim odrednicama utvrdili da se provode putem provedbenih urbanističkih planova (PUP-ovi) koji su tada bili na snazi i u funkciji provođenja tih temeljnih prostornih dokumenata. Provedbene odredbe PPO-a i GUP-a su se pokazale nedovoljno precizne u trenutku stavljanja van snage PUP-ova. Zbog svega toga je i doneseno Autentično tumačenje pojedinih odredbi za provođenje kako bi se protumačile određene formulacije.

C.1. Prostorni plan bivše općine Rovinj

Osnovne koncepcijske postavke ovog dokumenta prostornog uređenja mogu se i dalje koristiti prilikom izrade novog dokumenta. Potrebno je naglasiti da je taj dokument obuhvaćao današnje četiri jedinice lokalne samouprave: Grad Rovinj te općine Bale, Žminj i Kanfanar. Kako su tim planom novo ustanovljene jedinice lokalne samouprave predstavljale manje prostorne jedinice, a sjedišta općina predstavljala središnja naselja lokalnog značaja, gotovo da se u prostoru bivše općine nije ništa bitno promijenilo u pogledu prostorne organizacije. Naime, prostorni razvitak općine Rovinj temeljio se na primjeni principa policentričnog razvitka u prostoru, u jednoj mjeri ograničenog činjenicom da u gradu Rovinju živi 2/3 stanovništva bivše općine te da ona predstavlja naglašenu monocentričnu općinu. Planiran je intenzivniji policentrični razvitak koji bi bitno kvalitetnije usmjerio procese, iz pravca prenaplašene koncentracije u općinskom središtu, prema disperziji razvitka i urbanizacije na veći broj manjih urbanih žarišta.

Prostorni plan se temeljio na realnom sagledavanju položaja Grada Rovinja u prostoru tadašnje općine i regije (Istra) te su u namjeni prostora određeni prostori, odnosno površine za daljnji razvitak stanovništva i naselja, gospodarskih djelatnosti i infrastrukturnih sustava, na način da su se nastojale očuvati prirodne datosti po principu nenarušavanja prirodne ravnoteže. Prirodna osnova je dakle u najvećoj mjeri odredila namjenu ukupnog prostora. U planu namjene prostora uključena je i namjena - korištenje morskog akvatorija (površina mora, vodena masa i podmorje), koja je u najtješnjoj vezi s korištenjem prostora uz obalnu liniju na kopnu.

Ciljevi koji su određeni tim planom također se, donekle u korigiranom i prilagođenom obliku, mogu koristiti i prilikom izrade novog dokumenta. To su slijedeći opći ciljevi razvitka u prostoru:

- optimalno korištenje prostora uz sveobuhvatno vrednovanje svih dijelova prostora grada
- osiguranje prostornih uvjeta za ravnomjerniji gospodarski razvitak i optimalni prostorni razmještaj stanovništva
- racionalno korištenja obnovljivih i neobnovljivih prirodnih resursa, neophodnih za razvitak sadašnjih i budućih generacija
- poboljšanje i unapređivanje kvalitete prirodnog okoliša i kvalitete života lokalnog stanovništva
- osiguranje prostornih uvjeta za optimalan razvitak prometnog, vodoprivrednog i energetskog sustava u skladu s potrebama gospodarstva i stanovništva, a prema materijalnim mogućnostima društva
- zaštita i oplemenjivanje svih komponenti okoliša, a naročito prirodne i graditeljske baštine, kao sastavne komponente očuvanja ekološke i sociokulturne ravnoteže
- zaštita od elementarnih nepogoda, posebno požara i unapređenja obrambenih sposobnosti lokalne zajednice.

Planska rješenja postojećeg plana potrebno je korigirati u detaljima, a najveće intervencije trebaju doživjeti Odredbe za provođenje kojima je potrebno osigurati kvalitetno provođenje novog plana.

C.2. Generalni urbanistički plan Grada Rovinja

Temeljne koncepcijske postavke ovog dokumenta koje su se ogledale u činjenici da je grad Rovinj karakterističan primjer urbane aglomeracije mediteranskog tipa, osnovan u kasnoj antici, srednjovjekovne morfološke i tipološke strukture čiji je kontinuitet "organskog" prostornog razvitka zadržan sve do danas

mogu se zadržati i prilikom izrade nove generacije ovog dokumenta. To su slijedeće koncepcijske postavke, odnosno utvrđeni ciljevi uređenja prostora grada koje je potrebno i dalje slijediti:

- GUP-om grada Rovinja prednost se daje očuvanju i razvitku postojećih vrijednosti i specifičnosti povijesne gradske jezgre, postupnom nadograđivanju novo na staro, te obnovi i uređivanju nedovršenih područja grada, uz intenzivnije i racionalnije korištenje građevinskog zemljišta.
- očuvati i poboljšati kvalitetu života stanovnika (odgovarajuće uređenje i opremanje prostora),
- očuvati kvalitetna područja, a posebno obalno područje u cjelini i za korištenje svih stanovnika grada Rovinja,
- razvijati funkcionalnu gradsku mrežu prometnica i parkirališta,
- razvijati prometnu infrastrukturu u funkciji povezivanja šireg gravitacijskog područja (posebno turističkih zona),
- uključiti zaštitu prirodne i graditeljske baštine u prioritetne ciljeve gospodarskog razvoja grada Rovinja.

Planska rješenja postojećeg plana potrebno je korigirati u detaljima, a najveće intervencije trebaju doživjeti Odredbe za provođenje kojima je potrebno osigurati kvalitetno provođenje novog plana.

1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke, te prostorne pokazatelje

1.1.4.1. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske podatke

Kretanje broja stanovnika

Veoma su velika kolebanja i razlike bile u kretanju broja stanovnika u **Gradu Rovinju** u poslijeratnom razdoblju. Dolaskom Rovinja i Istre u sastav Jugoslavije (1945.), ovaj grad i kraj u velikom broju su napustili stanovnici talijanske narodnosti, ali i dio hrvatskog stanovništva, koji nije želio živjeti u novoj državnoj tvorevini i pod komunističkim režimom. Oni su većinom iselili u Italiju (tzv. optanti ili ezuli). Tako je, Grad Rovinj, nakon svog dotadašnjeg maksimuma iz 1910. godine (13.060 stanovnika) dostigao 1953. godine svoj najmanji broj stanovnika u posljednjih 150 godina, kada je tu živjelo svega 6.374 stanovnika. Dakle, kroz tih nešto više od 40 godina prepolovio se njegov broj stanovnika. Samo u razdoblju 1948. - 1953. smanjio se njihov broj za više od 25%. Neke gradske četvrti ostale su prazne, gotovo bez stanovnika. To se osobito odnosi na najstariji poluotočni dio grada, gdje je bilo napušteno 760 stanova.

Slijedi razdoblje obnove i ponovnog procvata Grada Rovinja i njegovih funkcija, kao što su ribarstvo, industrija, trgovina i druge, među kojima je poseban zamah dobio razvitak turizma. Stalno raste broj njegovog stanovništva, tako da je Grad Rovinj dostigao svoj najveći broj stanovnika uopće prema konačnim rezultatima popisa od 31. 3. 2001. godine, kada je imao 14.234 stanovnika. U razdoblju 1953. - 2001. indeks je iznosio 223,31, odnosno Grad Rovinj je porastao za čitavih 7.860 stanovnika. Taj je porast broja stanovnika bio postepeno ubrzan, a rezultat je dijelom pozitivnog prirodnog kretanja stanovništva i stalnog snažnog useljavanja stanovništva iz drugih naselja i krajeva, prvenstveno iz gospodarskih, ali i raznih drugih razloga. Tako je Grad Rovinj u tom razdoblju pripadao **demografskom tipu ekspanzije imigracijom**, gdje je pozitivno prirodno kretanje stanovništva, a imigracija je bila nešto veća od prirodnog priraštaja.

Jasno je da se glavnina pada i porasta broja stanovnika odnosi na **gradsko središte Rovinj**, koje je nakon 1910. g., kada je imalo 12.323 stanovnika, smanjivalo svoje stanovništvo i nakon masovnog iseljavanja 1953. g. imalo još svega 5.712 stanovnika, da bi već 1991. g. preraslo svoj raniji maksimum i 2001. g. imalo čak 13.467 stanovnika. U početku ove poslijeratne obnove i razvitka napuštene stambene zgrade i stanovi daju se u najam na 10-20 godina doseljenom stanovništvu, uključujući i onom iz raznih krajeva i republika bivše države, pa se tako obnavlja stambeni fond, ali i mijenja narodnosna i druga struktura stanovništva u ovom gradu. Kasnije se grade stambene zgrade i stanovi u drugim novim dijelovima grada i on se na taj način sve više širi u okolnom prostoru.

Prigradsko naselje Rovinjsko Selo svoj najmanji broj stanovnika je imalo 1857. godine (490 stanovnika), dakle na početku službenog praćenja kretanja broja stanovnika, da bi 1931. godine dostiglo svoj maksimalni broj (899 stanovnika). Slijedi pad broja stanovnika, ali sekundarni minimum je zabilježen tek 1981. godine (590 stanovnika), kao posljedica iseljavanja u gradsko središte Rovinj i druge gradove, da bi nakon toga naselje raslo prema broju stanovnika i prema posljednjem popisu iz 2001. godine dostiglo 767 stanovnika, što pokazuje da je povoljno ocijenjen noviji trend naseljavanja u prigradskim urbaniziranim naseljima.

Do takvih demografskih promjena u Gradu Rovinju je prema tome dolazilo iz političkih razloga (iseljavanje u Italiju), ali i zbog snažnog gospodarskog razvitka u ovom gradskom području (useljavanje iz drugih naselja i krajeva). Istina je da dolazi i do promjena u **prirodnom kretanju stanovništva**, odnosno do stalnog smanjenja prirodnog prirasta, koji je zadnjih godina prerastao u stalni prirodni pad stanovništva. Tako je u razdoblju 1993 - 2001. u Gradu Rovinju rođeno 1.085 djece, umrlo 1.137 stanovnika i ostvaren prirodni pad od -52 stanovnika. Prirodni pad se javlja već 1992. g., ali on je gotovo prisutan u kontinuitetu od 1997. g.. Vitalni indeks se 2001. g. spustio na 80,5. Prema tome nije osigurana prirodna reprodukcija stanovništva.

Da je u prostoru Grada Rovinja u posljednjim među popisnim razdobljima bilo prisutnije useljavanje novog nego iseljavanje postojećeg stanovništva potvrđuje **struktura stanovništva prema migracijskim obilježjima**. Tako je na tom području 1991. godine od rođenja živjelo u istom naselju 6.177 ili svega 45,55% stanovnika, dok su preostali stanovnici (7.382 ili 54,45%) doselili u naselje stalnog stanovanja na ovom području iz drugih susjednih naselja ili iz raznih krajeva u različitim razdobljima i prilikama. Interesantno je da je samo 1.596 ili nešto malo više od 20% doseljenog stanovništva doselilo iz drugih naselja bivše općine Rovinj (to je već depopulariziran kraj i malo je vitalnih stanovnika spremnih za preseljavanje). Ostali su u znatnoj mjeri doselili iz drugih bivših istarskih i ostalih hrvatskih općina (3.539 ili skoro 50%), ali je čak 2.097 stanovnika ili više od 28% doseljenog stanovništva doselilo iz inozemstva, odnosno većinom iz drugih krajeva bivše države (1.943). Od doseljenog stanovništva samo 332 stanovnika ili jedva oko 3% je doselilo do svršetka II. svjetskog rata, a zatim postepeno raslo godišnje od 125 do 165 stanovnika, posebno nakon što su već masovno iselili neki njegovi dotadašnji stanovnici.

Sasvim je razumljivo što je stanovništvo gradskog središta Rovinj više od polovice bilo doseljeno (u posljednjih 40-tak godina godišnje u prosjeku 125 - 155 stanovnika), dok je među stanovništvom Rovinjskog Sela njih bilo manje od 40%, a doseljavanje se intenziviralo tek u posljednjim među popisnim razdobljima.

Među pozitivnim demografskim procesima u Gradu Rovinju, što se potvrđuje **strukturu stanovništva prema mjestu boravka**, je činjenica da je 1991. godine velika većina stanovništva živjela u zemlji (13.160 ili 97,06%), dok je samo 399 stanovnika ili 2,94% svih stalnih stanovnika u vrijeme popisa boravilo i radilo u inozemstvu (237 na radu i 162 kao članovi obitelji). Među ovim stanovnicima u inozemstvu samo su 4 bila iz Rovinjskog Sela, a svi ostali su bili iz Rovinja. Time se potvrđuje da su stanovnici sposobni za rad u Gradu Rovinju uglavnom mogli naći zaposlenje unutar samog ovog Grada ili u njegovoj neposrednoj blizini u Istri i nisu trebali u većem broju odlaziti raditi u inozemstvo.

Prema prvim rezultatima **posljednjeg službenog popisa od 31.3.2001.** na području Grada Rovinja ukupno je bilo popisano 14.565 osobe, od kojih je bilo ukupno 14.365 stanovnika naselja popisa. Stalnih stanovnika naselja popisa bilo je 14.198, dok je bilo 367 privremeno prisutnih u naselju popisa. Među stalnim stanovnicima naselja popisa u ovom području na dan popisa bilo je 13.364 ili 94,13% prisutnih stanovnika, dok su 834 osobe bile odsutne iz naselja popisa. Među ovima godinu i duže su bile odsutne samo 104 osobe na radu i boravku u inozemstvu, odnosno 20 osoba na radu i boravku negdje drugdje u zemlji. To je znatno manje nego ih je bilo 1991. godine. Među odsutnima se jedna osoba izjasnila kao izbjeglica. Među privremeno prisutnim stanovnicima u naselju popisa 256 osoba su se izjasnili kao prognanici iz nekih drugih hrvatskih područja, dok je 16 osoba bilo prisutno godinu i duže i rjeđe su odlazili u svoje stalno prebivalište.

Strukture stanovništva: Spolna i dobna struktura stanovništva

Opće je pravilo za **spolnu strukturu stanovništva** u našim krajevima da se u većoj populaciji rađa više muške nego ženske djece, da se u zrelim dobnim skupinama izjednačava njihov broj, a da u starijim dobnim skupinama prevladava žensko stanovništvo. Prisutan je proces feminizacije stanovništva.

U Gradu Rovinju prema popisu iz 1991. godine bilo je nešto više ženskih (7.093 ili 52,31%) nego muških (6.466 ili 47,69%) stanovnika u ukupnom njegovom stanovništvu. Bilo je za 638 stanovnika ili za gotovo 5% više ženskih stanovnika. To znači da je na 1000 muških stanovnika u prosjeku dolazilo 1097 ženskih stanovnika, odnosno na 1000 žena 912 muškarca. Približno isto stanje i isti odnosi su bili i u gradskom središtu Rovinju i u prigradskom urbaniziranom naselju Rovinjsko Selo.

U načelu više muškog stanovništva imaju naselja u kojima je bio najvjerojatnije nešto povećani natalitet i više rađanja muške djece ili su muškarci ostali u naselju radi rada na zemlji ili doselili radi rada u tom gradu ili susjednim područjima u ne agrarnim djelatnostima, dok je veći broj ženskog stanovništva najčešće bio posljedica pojačanog iseljavanja i većih ratnih stradanja muškog stanovništva iz tih naselja, a kasnije pojačano smanjenim natalitetom. Samo detaljnije istraživanje može pokazati prave uzroke ovakvim razlikama i odnosima.

Dobna struktura stanovništva Grada Rovinja prema popisu iz 1991. godine pokazuje značajke tipa na pragu demografske starosti proizašle iz, moglo bi se ustvrditi, još relativno zadovoljavajućeg međusobnog odnosa glavnih dobnih skupina stanovništva. Odnos skupina mladog (27,44%) i starog (14,56%) stanovništva, pa zato i indeks starosti (53,05) te visok udjel skupine zrelog stanovništva (56,30%), radnog kontingenta i fertilnog kontingenta žena, zadovoljavaju i povoljniji su nego u Istarskoj županiji i Hrvatskoj kao cjelini. Useljavanje mlađeg i zrelog za rad i reprodukciju sposobnog stanovništva, i u to vrijeme još zadovoljavajući natalitet i prirodni priraštaj, doveli su do ovako još uvijek relativno zadovoljavajućeg dobnog sastava stanovništva u Gradu Rovinju.

Kod dobne strukture stanovništva već se opažaju bitne razlike između gradskog središta Rovinj i prigradskog naselja Rovinjsko Selo. Dok Rovinj pokazuje pozitivne značajke slične cjelini, Rovinjsko Selo već pripada tipu duboke demografske starosti, gdje su se jako približili svojim učešćem u ukupnom stanovništvu skupine mladog (24,96%) i starog (21,88%) stanovništva, znatno je manji udjel skupine zrelog stanovništva (51,93%), a indeks starosti je iznosio 87,65. Prema tome je Rovinj primjer naselja u koji više useljava nego iseljava stanovništva i u to doba je bio prisutan prirodni prirast, pa iz tog razloga ima više mlađih (27,57%) nego starih (14,19%), a najviše ima stanovnika u skupini zrelih stanovnika (56,51%). Naselje Rovinjsko Selo još uvijek pokazuje posljedice smanjivanja broja stanovnika iseljavanjem, koje je bilo prisutno sve do 1981. godine, tako da noviji useljenički trend još nije uspio u cijelosti otkloniti te od ranije negativne tendencije.

Bit će interesantno razmotriti konačne rezultate posljednjeg popisa stanovništva iz 2001. godine, koji bi trebali pokazati da li je došlo do bitnih promjena u dobnoj strukturi stanovništva Grada Rovinja i njegovih naselja, pod utjecajem društveno - gospodarskih i drugih novijih promjena u dosadašnjim tranzicijskim prilikama i procesima u našoj zemlji.

Struktura narodnosnih i obrazovnih obilježja stanovništva

Na području Grada Rovinja, iseljavanjem znatnog broja stanovnika talijanske narodnosti, postala su naglašena hrvatska **narodnosna obilježja** i Hrvati su činili apsolutnu većinu stanovništva. Međutim, kada je prigodom popisa iz 1991. godine omogućeno izjašnjavanje i s regionalnom pripadnošću, a pod utjecajem novoosnovane istarske regionalne političke stranke (IDS), došlo je do izvjesnog dijeljenja hrvatske narodnosne skupine na Hrvate (7.569 ili 55,82%) i Istrane (Istrijani 1.480 ili 10,92%), ali i izjašnjavanja kao Jugoslaveni (383 osobe ili 2,82%) ili se nisu nacionalno izjasnili (524 osobe ili 3,86%). U ovom Gradu još je uvijek bilo 1.776 ili 13,10% Talijana, narastao je i broj doseljenih Srba (718 ili 5,30%), dok je svih ostalih predstavnika raznih naroda bilo svega 897 ili 6,62%. U odnosu na cjelinu u relativnom pogledu više je učešće Hrvata i regionalno opredijeljenih stanovnika (Istrani ili Istrijani) bilo u Rovinjskom Selu, dok je veće učešće Talijana, Srba, Jugoslavena i neopredijeljenih bilo u gradskom središtu Rovinju.

U skladu s ovakvom narodnosnom strukturom stanovništva sasvim je jasno da je na području Grada Rovinja apsolutno najveći broj stanovnika pripadao rimokatoličkoj **vjeroispovijedi** i da je hrvatski jezik dominirao kao **materinski jezik**, ali njemu je ravnopravan i talijanski jezik, koji je dobro poznat znatnom broju stanovnika, a postoje i talijanske predškolske i školske ustanove.

Struktura stanovništva prema pismenosti i školskoj spremi utvrđena je za stanovništvo starije od 15 godina. Prema popisu iz 1991. godine na području Grada Rovinja živjelo je 10.797 stanovnika starih 15 i više godina, što je činilo 79,63% svih stalnih stanovnika ovog Grada, a koji su imali priliku ostvariti nekakvo obrazovanje. Međutim, utvrđeno je da su 283 stanovnika ili 1,27% ove skupine stanovnika bili bez školske spreme, odnosno bez obrazovanja, a među njima je bilo 127 nepismenih stanovnika. To su uglavnom bili stanovnici stariji od 50 godina starosti među kojima je apsolutno prevladavalo žensko stanovništvo.

Djelomično i potpuno osnovno obrazovanje ostvarilo je 4.583 stanovnika ili 42,45% razmatrane skupine stanovništva starijeg od 15 godina. Većina među njima su završili potpuno 8-godišnje osnovno školovanje, dok su neki to ostvarili 4-godišnjim, 6-godišnjim i 7-godišnjim osnovnim školovanjem kao obveznim osnovnim školovanjem djece u raznim razdobljima u prošlosti.

Sve više djece teži ostvariti ne samo obvezno osnovno školovanje nego i ono nešto višeg stupnja. Tako je u Gradu Rovinju među ovom skupinom stanovništva bilo u vrijeme popisa 4.539 ili 42,04% koji su ostvarili srednje obrazovanje, odnosno 1.201 ili 11,12% koji su postigli više ili visoko obrazovanje.

Postojale su bitne razlike među naseljima prema stupnju obrazovanja i pismenosti njihovog stanovništva. Tako je samo u gradskom središtu Rovinju više od polovice stanovnika starijih od 15 godina završilo srednje, više ili visoko obrazovanje (53,81%), dok je u Rovinjskom Selu više od polovice stanovništvo imalo djelomično ili potpuno osnovno obrazovanje (57,31%), ali i zadovoljavajući udjel stanovnika starijih od 15

godina sa srednjim, višim i visokim obrazovanjem (40,16%). Relativno je mali broj i udjel nepismenih stanovnika u oba ova samostalna naselja.

Stanovništvo u zemlji prema aktivnosti i djelatnostima

Prema popisu iz 1991. godine temeljno je obilježje **stanovništva u zemlji prema aktivnosti** na području Grada Rovinja bilo u bitno većem broju i udjelu aktivnog (6.344 ili 48,21%) nego uzdržavanog (4.253 ili 32,32%) stanovništva, dok je bio prilično velik broj i udjel osoba s osobnim prihodima (2.563 ili 19,47 %).

U gradskom središtu Rovinju viši je bio udjel aktivnih stanovnika (48,33%), jer su bile i najveće mogućnosti njihovog zapošljavanja. Interesantno je da je u njemu bio nešto viši udjel i uzdržavanog stanovništva, što također pokazuje bolje gospodarske i društvene prilike u tom naselju. U prigradskom naselju Rovinjsko Selo bilo je zato veće učešće osoba s osobnim prihodima (23,41%), koji su u znatnom broju kao ranije zaposleni radnici prešli u skupinu umirovljenika.

Proces deagrarizacije na području Grada Rovinja je gotovo završio, jer je prema popisu iz 1991. godine isključivo **živjelo iz poljodjelstva** samo 464 stanovnika ili 3,53% svih stanovnika u ovom Gradu, što je gotovo tri puta manje nego je bio državni prosjek (9,1%). Slično je stanje u oba ova samostalna naselja. Time se potvrđuje činjenica kako je društveno-gospodarski razvitak Grada Rovinja, njezinih naselja i stanovnika, usmjeren prema razvijanju ne agrarnih djelatnosti.

To još jednom potvrđuje i temeljitije tumači **struktura aktivnog stanovništva u zemlji prema glavnim skupinama djelatnosti** prema popisu iz 1991. godine.

U skladu s razvijenim procesima najprije deagrarizacije, industrijalizacije i litoralizacije, a zatim tercijarizacije i kvartarizacije u ovom području, među aktivnim stanovništvom u zemlji u Gradu Rovinju prema popisu iz 1991. godine uspostavljena je bila takva struktura, da je apsolutno prevladavala zaposlenost u uslužnim terciarnim djelatnostima (promet i veze, trgovina, ugostiteljstvo i turizam, obrt i osobne usluge, stambena i komunalne djelatnosti, financijske i druge slične usluge) i kvartarnim djelatnostima (državna uprava i lokalna samouprava, prosvjeta, kultura, umjetnost, znanost, zdravstvo, socijalna skrb i druge), u kojima je radila 3.541 osoba ili čak 55,82% aktivnih stanovnika u zemlji, što je bilo u skladu s potrebama ovog područja. Među njima je više bilo zaposleno u terciarnim uslugama, što je uobičajeno u današnjem vremenu i novim prilikama, posebno što se među njima nalaze i zaposleni u turizmu. Zatim je slijedila zaposlenost u sekundarnim djelatnostima (industrija, rudarstvo i građevinarstvo - radilo je 1.305 osoba ili 20,57% aktivnih stanovnika u zemlji). U primarnim djelatnostima (poljodjelstvo, ribarstvo, vodno gospodarstvo, šumarstvo i lovstvo) je radilo 657 osoba ili 10,35%, dok je izvan djelatnosti (nezaposleni i drugi) i nepoznato bilo 841 osoba ili 13,26% aktivnih stanovnika u zemlji nastanjenih na području Grada Rovinja.

U oba naselja podjednako je bilo učešće aktivnih stanovnika zaposlenih u primarnim djelatnostima. U prigradskom naselju Rovinjsko Selo bilo je veće učešće aktivnih stanovnika u sekundarnim djelatnostima, dok je u gradskom središtu Rovinju odskakala zaposlenost aktivnih stanovnika u terciarnim i kvartarnim djelatnostima, ali i u skupini izvan djelatnosti i nepoznato. Time se pokazuje društvena i gospodarska razvijenost ovog područja i usmjerenost njegovih pojedinih naselja. Detaljnija istraživanja mogu do kraja pojasniti uzroke stvarnog stanja i međusobnih razlika.

Na području Grada Rovinja 1991. godine živjelo je 5.279 **radnika**, što je činilo 83,21% aktivnih stanovnika u zemlji. U relativnom smislu više je njihovo učešće bilo u prigradskom naselju Rovinjsko Selo (88,51%) nego u gradskom središtu Rovinju (82,95%).

Posebnost za skupinu radnika u Gradu Rovinju, odnosno za njegova dva samostalna naselja, je odnos njihovog mjesta stanovanja i mjesta rada. Naime, u ovom području bilo je 4.905 ili čak 92,92% svih radnika koji su radili u mjestu stanovanja (zaposleni mještani), dok je samo 308 radnika ili 5,83% svih radnika svakodnevno odlazilo raditi u druga naselja, uključujući ona unutar ovog područja (prvenstveno iz Rovinjskog Sela u gradsko i radno središte Rovinj), pa su se zato smatrali kao dnevni migranti iz svojih naselja.

I tu je bila bitna razlika među ovim naseljima. Tako je u gradskom središtu Rovinju, zbog razvijenosti njegovih različitih funkcija, među njegovim stanovnicima - radnicima bilo čak 97,37% zaposlenih mještana, koji su predstavljali više od 90% svih zaposlenih mještana u ovom Gradu, dok je bilo veoma malo radnika - dnevnih migranata (69 ili 1,38%), koji su svakodnevno odlazili raditi u druga naselja. Suprotno je bilo u samostalnom prigradskom naselju Rovinjsko Selo, gdje je samo 20 radnika ili 7,63% svih radnika radilo u mjestu stanovanja (zaposleni mještani), dok je znatno više bilo stanovnika - radnika dnevnih migranata, koji su svakodnevno odlazili raditi u druga naselja (239 ili 91,22% svih radnika u mjestu). Time se samo potvrdila

činjenica da se je glavnina gospodarskih i društvenih djelatnosti nalazila i razvijala u gradskom središtu Rovinju, dok njihovo prisustvo i razvijenost u Rovinjskom Selu nisu mogli osigurati potrebnu zaposlenost njegovih stanovnika pa su zato njegovi radnici morali u većem broju tražiti posao u drugim mjestima - radnim središtima, prvenstveno u gradskom središtu Rovinj.

Prema tome u Gradu Rovinju i njegovom gradskom središtu bilo je više **radnih mjesta** (6.268, odnosno 6.245) nego radnika koji su stanovali na tom području ili u tom gradskom naselju. U Rovinjskom Selu odnos je bio obratan, jer su bila samo 23 radna mjesta. Većinu ovih radnika su činili zaposleni mještani (4.905 ili 78,25%), dok su preostali radnici bili dnevni migranti koji su svakodnevno dolazili raditi iz drugih naselja (1.363 ili 21,75%). U Rovinju je veće bilo učešće radnika - dnevnih migranata iz drugih naselja (1.360 ili 21,78% svih radnih mjesta), dok je njihovo učešće u Rovinjskom Selu bilo svega 3 osobe, koje su pokrivale samo 13,04% radnih mjesta.

Sve to potvrđuje već istaknutu činjenicu snažne gospodarske i društvene razvijenosti Grada Rovinja u istarskom prostoru, ali i nejednaku društvenu i gospodarsku razvijenost dvaju naselja unutar ovog Grada. To je i razumljivo obzirom da Rovinj ima tradiciju gradskog i radnog središta s brojnim razvijenim industrijskim, turističkim, trgovačkim, upravnim i drugim funkcijama, dok se Rovinjsko Selo tek postepeno transformira od seoskog i agrarnog u samostalno prigradsko urbanizirano naselje u blizini razvijenijeg grada.

Koliko je grad Rovinj gospodarski napredovao vidi se i po tome što je još 1961. godine k njemu svakodnevno gravitiralo oko 445 radnika - dnevnih migranata, dok se 1991. godine njihov broj utrostručio (1.360). U istom tom razdoblju znatno se povećao i broj zaposlenih mještana, što samo potvrđuje snažan razvitak ovog grada i njegovu privlačnost kao radnog središta.

Domaćinstva (kućanstva)

Na području Grada Rovinja prema popisu iz 1991. godine bilo je 4.759 domaćinstava, što znači da su u prosjeku na jedno domaćinstvo dolazila 2,85 članova. Prevladavale su obitelji s 3 i 4 člana, ali je bilo i onih s manjim (samačka i s 2 člana) i onih sa znatno većim brojem članova (5 i više članova). U gradskom središtu Rovinj bilo je 4.529 domaćinstava također s prosjekom od 2,85 članova, dok je samostalno naselje Rovinjsko Selo imalo 230 domaćinstava s prosjekom od 2,82 člana. To nije bio zadovoljavajući prosjek, ali je bio u skladu s prilikama unutar Istarske županije.

U Gradu Rovinju je 1991. godine bilo 3.906 ili 82,08% domaćinstava bez poljodjelskih gospodarstava. Najviše ih je apsolutno i relativno bilo u gradskom središtu Rovinj (3.787 ili 83,62%), čime se potvrđuje njegov pravi gradski karakter i status. U Rovinjskom Selu bilo je 119 ili 51,74% domaćinstava bez poljodjelskih gospodarstava, što upućuje na zaključak da se je ono deagrariziralo i znatnim dijelom urbaniziralo. Još uvijek postojanje skoro polovice domaćinstava s poljodjelskim gospodarstvom pokazuje, da iako je došlo do deagrarizacije u ovom prostoru i smanjio se broj stanovnika koji živi samo od poljodjelstva, da su brojna domaćinstva zadržala svoja ranija poljodjelska gospodarstva, gdje dopunskim radom popravljaju svoje gospodarsko stanje i svoj životni standard.

Prema rezultatima popisa iz 2001. godine, na području Grada Rovinja je bilo 5.326 kućanstava s prosječnom veličinom od 2,70 članova. Jedna je novost ovog popisa da je uvedena kategorija privatna kućanstva i takva su gotovo sva na području ovog Grada, osim dva u gradskom središtu Rovinju (najvjerojatnije se odnose na katoličke samostanske zajednice). U gradskom središtu Rovinja utvrđena su 5.062 kućanstva s prosječno 2,68 članova, dok ih je Rovinjsko Selo imalo 264 s prosječno 2,89 članova.

Ako se usporede popisi broja stanovnika i domaćinstava iz 1991. i broja stanovnika i kućanstava iz 2001. godine onda se opaža rast njihovog broja, ali bitno različitog intenziteta. I kod Grada Rovinja i kod gradskog središta Rovinj rast broja domaćinstava (kućanstava) je bio veći nego onaj za broj stanovnika, dok je obratan slučaj u naselju Rovinjsko Selo. Tako je za razdoblje 1991. - 2001. indeks kretanja broja domaćinstava (kućanstava) za Grad Rovinj bio 111,91, a kod stanovništva 105,94, a u gradskom središtu Rovinj indeks za domaćinstava je iznosio 111,77, a za stanovništvo 105,21. U Rovinjskom Selu je naprotiv indeks kretanja broja stanovnika u tom razdoblju iznosio 117,41, a kod domaćinstava (kućanstava) je bio 114, 78. Očito je da je Rovinjsko Selo u najnovije vrijeme privlačilo više novo stanovništvo nego su stvarana ili doseljena čitava nova domaćinstva. Na toj se pojavi vide neke promjene demografskih procesa u ovom prostoru.

1.1.4.2. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na raspored središnjih uslužnih funkcija

Središnje uslužne funkcije su uslužne tercijarne i kvartarne djelatnosti koje služe ne samo stanovnicima naselja u kojima se one nalaze nego i stanovnicima njihove bliže ili dalje okolice. One se dijele u dvije bitne skupine: **društvene uslužne djelatnosti** i **gospodarske uslužne djelatnosti** usmjerene prema potrebama njezinih korisnika, odnosno prema podizanju standarda i kvalitete života stanovnika u utjecajnom i gravitacijskom području. Ove središnje uslužne funkcije utvrđuju i izraz su upravno-političko-teritorijalnog i vjerskog ustrojstva i načina upravljanja na nekom području. Kvalitetom ovih funkcija podiže se obrazovna i kulturna razina, zdravstvena kultura i standard cjelokupnog stanovništva u gravitacijskom području ovih funkcija. One pridonose povećanju pružene socijalne skrbi stanovništvu radi otklanjanja postojećih socijalnih problema i razlika, osiguravaju nesmetano bavljenje športskim aktivnostima i tehničkom kulturom, ostvaruju mogućnost rekreacije i odmora stanovništva. Središnje gospodarske uslužne funkcije trebaju biti bliže stanovništvu - korisnicima svojih usluga i zato trebaju imati širu mrežu raznih usluga, posebno onih s novim sadržajima i specijalizacijama te radi novih potreba. Središnje uslužne funkcije osiguravaju ostvarenje i drugih mnogobrojnih dugoročnih potreba stanovništva, ali i drugih privremeno prisutnih osoba u nekom području i naselju.

U Hrvatskoj je u prostornom planiranju i u većini prostornih planova bilo uglavnom prihvaćeno svrstavanje središnjih uslužnih funkcija u 8 temeljnih skupina djelatnosti:

1. Uprava, sudstvo i društveno-političke organizacije (tu se mogu svrstati i vjerske zajednice), 2. Školstvo (obrazovanje), 3. Kultura, prosvjeta, umjetnost i znanost, 4. Zdravstvo i socijalna zaštita (skrb), 5. Financijske i druge slične uslužne djelatnosti, 6. Trgovina (i ugostiteljstvo), 7. Obrt i druge usluge, 8. Šport, rekreacija, zabava i odmor.

Unutar ovih djelatnosti izvršena je klasifikacija središnjih uslužnih funkcija na nekoliko stupnjeva već prema tome da li ih stanovnici koriste svakodnevno ili povremeno, da li su više, srednje ili niže razine razvijenosti i značenja.

Rovinj je sjedište istoimenog Grada, ali i bivše istoimene Općine, koja se protezala na širem području, obuhvaćajući, uz područje današnjeg istoimenog Grada i današnje susjedne općine Bale, Kanfanar i Žminj. Zato neke njegove središnje uslužne funkcije imaju međuopćinsko i nad lokalno značenje.

1. Uprava, sudstvo, društveno - političke organizacije i vjerske zajednice

Upravne funkcije (institucije i službe) u Gradu Rovinju odgovaraju novom političko-teritorijalnom ustrojstvu u zemlji, odnosno organizaciji lokalne uprave i samouprave, a raspoređene su prema zakonskim i pod zakonskim aktima na lokalnoj razini:

Matični ured Rovinj vodi državne matice i obavlja poslove za matično područje dosadašnjih matičnih ureda Rovinj, Bale, Kanfanar i Žminj. Za udaljeno matično područje odredit će se uredovni dani u tjednu u bivšim istoimenim matičnim uredima.

Istarska županija - županijski uredi i njihove ispostave u Rovinju za pojedine sektore djelovanja.

Gradsko vijeće Grada Rovinja

Gradonačelnik Grada Rovinja

Gradsko poglavarstvo Grada Rovinja

Upravni odjeli Grada obavljaju poslove lokalne samouprave na gradskoj razini - sve se nalazi u Rovinju.

Mjesni odbori Rovinjsko Selo s vijećem mjesnog odbora, predsjednikom vijeća mjesnog odbora i mjesnim zborom građana.

Porezna uprava Istarska - ispostava Rovinj, Rovinj.

Ured za obranu Rovinj, Rovinj.

Elementi službe motrenja i obavješćivanja Grada Rovinja, Rovinj.

Stožer Civilne zaštite za Grad Rovinj, Rovinj.

Policijska uprava Istarska - policijska ispostava i postaja u Gradu Rovinju

Carinarnica Pula, carinski referat Rovinj.

Područna vatrogasna zajednica "Rovinj", Rovinj

Javna vatrogasna postrojba Rovinj, Rovinj

Udruge dobrovoljnih vatrogasaca (Dobrovoljno vatrogasno društvo) u naseljima Rovinj i Rovinjsko Selo.

Hrvatska pošta i Hrvatske komunikacije Zagreb- Centar pošta Pula -

izvršna jedinica poštanske mreže - poštanski ured i ATC Rovinj.
 Hrvatska turistička zajednica - Turistička zajednica Grada Rovinja, Rovinj
 Hrvatske šume - Šumarija Rovinj
 Lučka uprava Rovinj
 Lučka kapetanija Pula, ispostava Rovinj.
 Novi ustroj pravosudnih organa je sljedeći za šire područje (bivša općina Rovinj):
 Općinski sud sa zemljišnoknjižnim odjelom - gruntovnicom Rovinj
 Prekršajni sud u Rovinju
 Općinsko državno odvjetništvo Rovinj
 Javnobilježničko službeno sjedište - mjesto - ured (2) u Rovinju
 Odvjetnički uredi u Rovinju.

Skupinu udruga građana čine razne podružnice političkih stranaka, sindikati, udruženja, savezi, humanitarne udruge, razna društva i klubovi te druge društvene organizacije na lokalnoj gradskoj i mjesnoj razini:

Istarski demokratski sabor - IDS
 Istarska nezavisna stranka - INS
 Hrvatska demokratska zajednica - HDZ
 Hrvatska socijalno liberalna stranka - HSLS
 Socijalno demokratska partija - SDP
 i druge političke stranke i sindikati.

Udruga hrvatskih veterana Domovinskog rata
 Odred izviđača "Tino Lorenzetto"
 Građanska zajednica žena
 Savez društava "Naša djeca"
 Ogranak zajednice izbjeglih i prognanih Hrvata iz Srbije, Bačke i Banata Istarske županije
 Društvo za cjeloviti razvoj čovjeka Rovinj
 Udruga umirovljenika Grada Rovinja
 Udruženje obrtnika Grada Rovinja
 Društvo pedagoga fizičke kulture Grada Rovinja
 Udruga putničkih agenata Rovinja
 Organizacija muzičko estradnih radnika "Istra-Jadran"
 Udruga Agrorovinj, Rovinj
 Lions club Istra Rovinj
 "Zeleni Rovinj", Rovinj
 Klub mladih "Alternativa" Rovinj
 Udruga malih dioničara Jadran - turist, Rovinj
 Udruženje dioničara Tvornice duhana Rovinj
 Udruga Val-Di Rovinj
 Savez uzgajivača traknerskih konja Hrvatske
 Speleološko društvo Rovinj
 i druge udruge.

Područje Grada Rovinja nalazi se pod jurisdikcijom Porečko - Pulske biskupije Riječke nadbiskupije i metropolije, gdje djeluju s najduljom tradicijom RKT dekanati i RKT župe:

RKT Župa - kompleks župnog dvora, ureda i crkve Svete Eufemije, Rovinj
 RKT Župa Svetog Antuna Opata Rovinjsko Selo
 Franjevački samostan zadarske provincije s crkvom Svetog Franje Asiškog Rovinj
 Kršćanska adventistička crkva u Republici Hrvatskoj, mjesna crkva Rovinj
 Humanitarna udruga i Centar za pomoć djeci "Oaza", Rovinj
 Evanđeoska crkva Rovinj.

2. Školstvo (obrazovanje)

Ovu skupinu djelatnosti čine predškolski odgoj i naobrazba, osnovno školstvo i srednjoškolsko obrazovanje.

Predškolski odgoj i naobrazba obuhvaćaju programe odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece do 6 godina starosti, koji se ostvaruju u predškolskim ustanovama:

Dječji vrtić i jaslice "Neven", Rovinj, sa područnim odjeljenjima "Mondelaco", Rovinjsko Selo i "Valbruna"
 Asilo italiano / Talijanski dječji vrtić "Naridola", Rovinj, sa područnim odjeljenjem u Balama

Obvezno osnovno školovanje organizirano je na području Grada Rovinja u sljedećim osnovnim školama:
 Osnovna škola "Vladimir Nazor", Rovinj, s područnim odjeljenjem "Mondelaco"

Osnovna škola "Juraj Dobrila", Rovinj, s područnim odjeljenjem u Rovinjskom Selu
Scuola elementare italiana/Talijanska osnovna škola "Bernardo Benussi", Rovinj, s područnim odjeljenjem u Balama

Srednjoškolsko obrazovanje učenici stječu u sljedećim srednjim školama:

Hrvatska srednja škola "Zvane Črnja" Rovinj
Strukovna škola "Eugen Kumičić" Rovinj
Talijanska srednja škola Rovinj.

3. Kultura, prosvjeta, umjetnost i znanost

U Gradu Rovinju se nalaze neke kulturne i prosvjetne institucije, udruge i amaterska društva, manifestacije, dvorane, organizatori i posrednici, videoteke, domovi kulture i društveni domovi, ostala kulturna društva i pokreti, kao i udruge tehničke kulture, te su registrirani ili evidentirani spomenici kulture:

Zavičajni Muzej Grada Rovinja

Likovna kolonija Grada Rovinja

Pučko otvoreno učilište, Rovinj, upravlja i gradskim kazalištem "A. Gandusio" i Gradskom knjižnicom "Matija Vlačić Ilirik"

Dom kulture (velika dvorana)

Ogranak Matice Hrvatske Rovinj

HKUD "Franjo Glavinić", Rovinj

Zbor "Franjo Glavinić", Rovinj

Comunitf degli Italiani (Zajednica Talijana), Rovinj

SAC - KUD "Marco Garbin", Rovinj

Zbor "Marco Garbin", Rovinj

Komorni zbor "Rubino", Rovinj

Limena glazba grada Rovinja

Rovinjske mažoretkinje, Rovinj

Centar vizualnih umjetnosti "Batana", Rovinj

Udruga tehničke kulture "Galileo Galilei"

Rovinjski Ljetni Festival (koncerti klas. glazba)

Kvartet "Quattro colonne"

Grupa folk "Batana"

Arting "Radio Rovinj-Rovigno" d.o.o.

Natura Histrica, Rovinj (javna ustanova za upravljanje zaštićenih dijelova prirode)

Institut "Ruđer Bošković", Zagreb - Centar za istraživanje mora, Rovinj

Centro di ricerche storiche dell' Unione Italiana /Centar za povijesna istraživanja Talijanske Unije, Rovinj

Likovna Galerija i koncertna dvorana Tvornice duhana

Kulturni dom Rovinjsko Selo

Razne privatne galerije i videoteke.

Najvažnije kulturne manifestacije u Rovinju su:

"Antonja", Rovinjsko Selo (17.01.)

Rovinjski karneval;

Valentinovo

Seljanski susreti (književni čakavski skup), Rovinjsko Selo (ožujak)

Uskrs: prigodni kulturni program

Fešta 1. Maja, Rovinj - Punta Corrente

Šoljanovi dani (književni skup; svi banj)

Dan antifašizma, Rovinj - Cuvì (22.06)

"Voci di primavera" (dječji glazbeni festival), Rovinj - Zajednica Talijana (krajem lipnja)

Workshop talijanske škole dizajna iz Padove, Rovinj (lipanj)

Kulturno-zabavni ljetni program (trg, obala, ljetna pozornica "Monte")

Festival multikulture (krajem srpnja)

Izložba Likovne kolonije grada Rovinja (krajem srpnja)

"Appuntamenti rovinjesi", Rovinj - Zajednica Talijana (lipanj-rujan)

Rovinjski ljetni festival (koncerti klas. glazbe; srpanj-rujan)

Ribarske fešte (srpanj-rujan)

Smotra talijanskog filma, Rovinj - Zajednica Talijana (početkom kolovoza)

"Grisia" (izložba na otvorenom duž ulice Grisije; kolovoz)

Rovinjska fešta, Turistička zajednica grada Rovinja (kolovoz)

Dan grada i Blagdan Sv. Eufemije (16.09.)

Fotomundialfestival (umjet. Fotografija; rujan)

Dječji tjedan (listopad)
Sv. Nikola
Božićni i novogodišnji blagdani

4. Zdravstvo i socijalna skrb

Zdravstvena zaštita obuhvaća institucije primarne zdravstvene zaštite (ambulante opće medicine, zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece, školske djece i mladeži, medicine rada, žena, hitne medicinske pomoći, zdravstvenu zaštitu i liječenje usta i zubi, patronažnu djelatnost i kućnu njegu), polikliničko - konzilijarnu zdravstvenu zaštitu, specijalističke bolničke usluge i ljekarničke usluge, kao i veterinarske usluge.

Bolnica za ortopediju i rehabilitaciju "Primarius Dr. Martin Horvat", Rovinj, 1888.g. je otvorena kao morsko klimatsko lječilište - bolnica "Maria Theresia Seehospetz", izgradilo ju je Društvo iz Beča za podizanje i razvoj morskih bolnica i azila za siromašnu djecu i za bolesne od skrofuloze i rahitisa, a posjećivala su ga djeca iz cijele Austro-Ugarske i drugih zemalja, posebno iz Beča. Kasnije se u bolnici liječila tuberkuloza kostiju. Ima stacionar za strane pacijente (zdravstveni turizam) te se provodi fizikalna terapija, kineziterapija i korektivna gimnastika. Ukupan kapacitet bolnice 240 kreveta.

Dom zdravlja Rovinj, polikliničko - konzilijarna zdravstvena zaštita u Rovinju, ali i primarna zdravstvena zaštita u zdravstvenim ambulantama opće medicine i stomatološkim ambulantama u Rovinju, Rovinjskom Selu (bez stalnog liječnika, ali sa stalnom patronažnom sestrom i depoom lijekova), te u središtima susjednih općina Bale, Kanfanar i Žminj.

Poliklinika za hemodijalizu Rovinj
Ljekarna Vis Vitalis Rovinj
Ljekarna Popadić - Blitva Rovinj

Veterinarska stanica Rovinj.

Područna služba Hrvatskog fonda zdravstvenog osiguranja radnika Rovinj.

Na području Grada Rovinja djeluju sljedeće institucije rada i socijalne skrbi:
Područna služba Hrvatskog fonda mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Rovinj
Zavod za zapošljavanje - područna služba Rovinj
Centar za socijalnu skrb, Rovinj
Dom za starije i nemoćne osobe "Domenico Pergolis", Rovinj, zaštita i smještaj odraslih i starijih osoba.
Hrvatski Crveni križ - Gradska udruga Crvenog križa, Rovinj
Udruga hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata, Rovinj
Udruga za rehabilitaciju i zaštitu civilnih invalida, Rovinj
Društvo osoba s invaliditetom, Rovinj.

5. Financijske i druge slične uslužne djelatnosti

U ovoj skupini uslužnih djelatnosti nalaze se ispostave raznih **financijskih, osiguravajućih, turističkih** i još nekih sličnih **poslovnih gospodarskih uslužnih institucija, igara na sreću i drugih** koje se osnivaju i prestaju djelovati, već prema rezultatima poslovanja. Na području Grada Rovinja djeluje 50-tak ovih uslužnih djelatnosti - subjekata (banke, štedionice, turističke agencije, zastupstva osiguravajućih društava, igara na sreću i drugi), većim dijelom u gradskom središtu Rovinju, a manjim brojem i u Rovinjskom Selu (turističke agencije, informativni turistički punkt i dr.).

6. Trgovina

U skupini djelatnosti **trgovine** nalaze se brojne **tvrtke** (društva, poduzeća) registrirane za obavljanje poslova trgovine na veliko i malo, za vanjsku i unutarnju trgovinu, eksport - import, trgovine - prodavaonice mješovite robe i specijalizirane trgovine - prodavaonice za prehrambene i neprehrambene proizvode, tržnica, samoposluživanja, opće poljoprivredne zadruge sa svojim prodavaonicama, skladištima i otkupnim stanicama te brojne druge trgovačke tvrtke, predstavništva, zastupstva sa svojim uredskim prostorima, konsignacijama, skladištima, manjim hladnjačama. Takvih je više od stotinjak registrirano uglavnom u gradskom središtu Rovinju, ali ih ima dvadesetak i u naselju Rovinjsko Selo.

U ovom slučaju kada se razmatraju **središnje uslužne trgovačke djelatnosti (prodavaonice u Rovinju i Rovinjskom Selu)** najviše bitne su one koje neposredno i svakodnevno kontaktiraju sa stanovništvom i pružaju mu odgovarajuće usluge.

U gradskom središtu Rovinju i njegovim pojedinim gradskim dijelovima te u naselju Rovinjsko Selo nalaze se **ugostiteljski sadržaji** (hoteli, odmarališta, apartmani, restoracije, gostionice, buffeti, konobe, cafe - snack barovi, bistroi, zdravljak, slastičarnice, izletišta i sl.).

7. Obrt i druge usluge

U ovoj skupini se nalaze klasične **obrtne usluzne tvrtke i radionice**, tvrtke koje neposredno pružaju razne usluge gospodarstvu, domaćinstvima i stanovništvu, ali i turistima i drugim tranzitnim putnicima, kao što je popravak i pranje automobila, popravci na brodicama, popravak i servisiranje uredskih strojeva, strojeva za domaćinstvo, kemijske čistionice, razni servisi i usluge, kao informatički, financijski, knjigovodstveni, pogrebni i drugi, građevinske i geodetske usluge, autoprijevoznici, auto taksi i rent-a-car, do onih osobnih, kao što su zlatari, brijači, frizeri, postolari, krojači, urari, stolari, električari, vodoinstalateri, limari, ličioc i brojni drugi. Takvih na ovom području također ima nekoliko desetaka, prvenstveno u gradskom središtu Rovinju, ali nekih pojedinačnih i u naselju Rovinjsko Selo, koje se nalaze u blizini svojih korisnika.

Prometne usluge se uglavnom odvijaju prijevozom putnika autobusima i njihovim zaustavljanjem prvenstveno na autobusnoj stanici Rovinj, zatim razvijanjem rent-a-car službe, taksi službe i drugo. Ima nekih pojedinačnih tvrtki koje djeluju u pomorskom prometu u Rovinju.

Komunalne usluge na području Grada Rovinja (opskrba vodom, odvodnja, opskrba električnom energijom, opskrba plinom, čistoća - skupljanje i odvoz smeća, održavanje ulica, javnih zelenih površina, groblja i drugo) pružaju lokalne službe ili tvrtke koje se bave tom djelatnošću ili nekim od njihovih specijalizacija.

8. Šport, rekreacija, zabava i odmor

U ovom prostoru već djeluje više desetaka **športskih društava i klubova** raznih športskih grana pretežno županijskog i lokalnog ranga natjecanja, održavaju se regionalne i lokalne športske priredbe, izgrađeni su odgovarajući športski objekti i igrališta, te neki sadržaji vezani za **rekreaciju, zabavu i odmor** svih uzrasta stanovništva i posjetitelja ovog područja. U tom pogledu je bolje organizirano i opremljeno gradsko središte Rovinj i njegova okolna turistička naselja nego naselje Rovinjsko Selo. Ipak još nedostaje znatan broj športskih objekata (športske dvorane, športska igrališta, bazeni za plivanje, bočališta, kuglane i dr.) potrebnih školama, ali i ostalim stanovnicima i turistima koji se žele baviti športskim aktivnostima u slobodnom vremenu ili za privremenog boravka u ovom području.

Predstavnici športskih aktivnosti na području Grada Rovinja su:

Savez sportova Grada Rovinja
Valbruna sport d.o.o., Rovinj
Društvo za sportsku rekreaciju, Rovinj
Društvo pedagoga fizičke kulture, Rovinj

Nogometni klub "Rovinj", Rovinj
Muški rukometni klub "Rovinj", Rovinj
Ženski rukometni klub "Rovinj", Rovinj
Košarkaški klub "Rovinj", Rovinj
Muški odbojkaški klub "Rovinj", Rovinj
Ženski odbojkaški klub "Rovinj", Rovinj
Plivački klub "Delfin", Rovinj
Vaterpolo klub "Delfin", Rovinj
Veslački klub "Arupinum", Rovinj
Jedriličarski klub "Ronhill-Maestral", Rovinj
Sportsko ribolovno društvo "Meduza", Rovinj
Klub podvodnih aktivnosti
Ronilački klub "Scuba", Rovinj
Streljački klub "Rovinj", Rovinj
Triatlon klub "Rovinj", Rovinj
Tae-kwon-do klub, Rovinj
Bočarski klub "Rovinj", Rovinj
Šahovski klub "Rovinj", Rovinj
Ritmicko-plesna udruga "Arabesque", Rovinj
Judo klub "Rovinj", Rovinj
Penjački klub "Montravo", Rovinj
Konjički klub "Rovinj", Rovinj
Moto klub "Rovinj", Rovinj

Nogometni klub Rovinjsko Selo
 Boćarski klub Rovinjsko Selo
 Planinarsko društvo "Glas Istre", Podružnica Rovinj

Rovinj je tijekom godine sjedištem raznih sportskih manifestacija, natjecanja, turnira, memorijala, regata, utrka, stručnih skupova i dr. (od gradskih do međuopćinskih, županijskih, nacionalnih i međunarodnih).

U turističkoj ponudi Rovinja značajno mjesto imaju šport i rekreacija. Organiziraju se natjecanja, turniri, športske škole (tenisa, ronjenja, jedrenja na dasci i dr.) i pripreme športaša. Iznajmljuju se športski tereni i rekviziti te servisira športska oprema. Od športskih kapaciteta najznačajnije je **Centralni športsko - rekreacijski centar Cuvi**. Tu su još nogometna igrališta, igrališta za košarku, rukomet i odbojku, polivalentna športska dvorana, osmerostazna kuglana, otvoreni bazen (olimpijskih dimenzija) te zimski bazen namijenjen plivanju i vaterpolu, trim-staze, vožnja biciklima. Od ostalih športova na vodi (moru) najbolje su mogućnosti za jedrenje, veslanje, surfing, skijanje.

Za turističke potrebe i za zabavu gostiju izgrađen je **zabavni centar "Monvi"**. Za goste Rovinja u turističkim naseljima postoji dnevna organizirana animacija: jutarnja gimnastika, aerobika, dječja zabava, stolni tenis, društvene igre, šetnje s upoznavanjem grada, muzeja, akvarija, park šume "Zlatni rt - Punta Corrente", šah, škola plesa, igre na bazenu i drugo te večernja animacija, tombola, slatke večeri (ples, kolači, šampanjac), izbori miss i mistera te plesne večeri.

1.1.4.3. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na sustav središnjih naselja

Naselja koja razvijaju središnje uslužne funkcije i pružaju drugima usluge su **središnja naselja ili središta**. O razini, brojnosti, stupnju razvijenosti i utjecaju središnjih uslužnih funkcija zavisi značenje i kategorizacija središnjih naselja.

U Hrvatskoj su vršeni razni pokušaji kategorizacije središnjih naselja za potrebe prostornog planiranja. Može se općenito utvrditi da je kod izrade prostornih planova uglavnom prihvaćena sljedeća kategorizacija središnjih naselja (središta):

1. središte republike, 2. središte makroregije, 3. središte regije, 4. središte manje regije (subregije, mezoregije), 5. središte mikroregije (bivše općine), 6. lokalno središte, 7. pomoćno središnje naselje i 8. naselja s pojedinačnim funkcijama.

Središnje naselje pripada nekoj kategoriji središnjih naselja ako udovoljava većini postavljenih kriterija i ako ima veći broj različitih središnjih uslužnih funkcija, koje se odnose na tu kategoriju. U tom smislu treba razlikovati barem tri podvrste unutar svake kategorije središnjih naselja (iznad prosjeka, u prosjeku i ispod prosjeka).

Na temelju razmještaja i razvijenosti središnjih uslužnih funkcija u naseljima na području Istre i drugih kriterija (broj stanovnika naselja i skupina naselja, međusobna prostorno-prometna udaljenost između pojedinih naselja, konfiguracija terena i drugi) može se utvrditi da se **Rovinj** (13.467 st.) ističe kao **središte mikroregije i žarište razvitka**, a **Rovinjsko Selo** (767 st.) kao **manje lokalno i razvojno središte** u postojećem sustavu središnjih naselja u Republici Hrvatskoj.

Dosadašnji razmještaj i razvitak središnjih uslužnih funkcija i s tim u svezi uspostavljeni sustav središnjih naselja u prostoru Grada Rovinja u skladu je s dostignutim stupnjem društveno - gospodarskog, kulturno - civilizacijskog, demografskog i infrastrukturnog razvitka ovog područja, odnosno s promjenama upravno-administrativno-teritorijalnog ustrojstva i razvojem pojedinih procesa u tom prostoru (deagrarizacija, urbanizacija, industrijalizacija, tercijarizacija i kvartarizacija).

Demografska valorizacija naselja

U posebnom metodskom postupku prilagođenom potrebama prostornog planiranja daje se demografska analiza samostalnih naselja na području Grada Rovinja prema rezultatima popisa stanovništva iz 1991. godine. U tom postupku koristi se 8 posebno izabranih i relevantnih demografskih pokazatelja, koji se različito vrednuju, ocjenjuju i rangiraju već prema obilježjima svakog demografskog pokazatelja, zatim se skupno zbrajaju i dobivene vrijednosti izražene u bodovima pomažu utvrđivanju odgovarajućih demografskih prilika i kategorizaciji svakog samostalnog naselja.

Prosječne vrijednosti analiziranih demografskih pokazatelja u ovom metodskom postupku za Grad Rovinj i Republiku Hrvatsku prema popisu iz 1991. godine su bile:

Posebno izabrani i relevantni demografski pokazatelji	GRAD ROVINJ	REPUBLIKA HRVATSKA
1. Prosječna veličina naselja prema broju stanovnika	6.780	715
2. Kretanje broja stanovnika u razdoblju 1981-1991.-Indeks	114,31	103,97
3. Dobna struktura stanovništva - Indeks starosti	53,05	66,66
4. Stanovništvo prema migracijskim obilježjima - % stanovništva koje od rođenja stanuje u istom naselju	45,56	52,46
5. Stanovništvo prema školskoj spremi - % stanovništva starog 15 i više godina sa srednjim, višim i visokim obrazovanjem	53,16	45,31
6. Socijalni status stanovništva - % radnika u ukupnom broju stanovnika u zemlji	40,11	33,33
7. Radno intenzivna naselja - % radnika-zaposlenih mještana u ukupnom broju radnika koji stanuju u tom naselju	92,92	63,43
8. Ostala naselja - Dnevne migracije radnika - % radnika-dnevnih migranata koji iz nekog naselja svakodnevno odlaze raditi u druga naselja u ukupnom broju aktivnih stanovnika u zemlji	4,85	23,93

Sve navedene prosječne vrijednosti analiziranih posebno izabranih i relevantnih demografskih pokazatelja prema popisu iz 1991. godine, uzimajući Grad Rovinj u cjelini, bile su povoljnije nego one iskazane za sveukupna naselja u Republici Hrvatskoj. Time se pokazala veća privlačnost i snažnija društveno - gospodarska razvijenost ovog prostora, što je imalo za posljedicu gušću naseljenost, veće useljavanje od iseljavanja i sporije starenje njegovog stanovništva, viši stupanj obrazovanosti stanovništva, zadovoljavajući broj radnika, a znatan broj radnih mjesta na području ovog Grada utjecao je na znatno veće učešće radnika - zaposlenih mještana, a manje radnika - dnevnih migranata, koji su radili u drugim radnim središtima u ovom Gradu i u onima u okolici.

Na području Grada Rovinja nalaze se samo dva samostalna naselja različitih veličina i strukture. Prosječna je veličina naselja prema popisu iz 1991. godine iznosila 6.780 stanovnika, što je bilo znatno više od prosjeka za cijelu državu. Međutim, ako bi se izdvojilo još i gradsko središte Rovinj, koje je imalo 12.910 stanovnika, ostaje da je naselje Rovinjsko Selo sa svojih 649 stanovnika bilo nešto malo ispod prosjeka za naselja u Republici Hrvatskoj.

U među popisnom razdoblju 1981.-1991. naselja u Gradu Rovinju, u odnosu na ona u Republici Hrvatskoj, rasla su znatno brže prema broju stanovnika.

Dobna struktura stanovništva Gradu Rovinju pokazivala je tek početke znakova starenja, u to vrijeme je još bila pozitivna prirodna reprodukcija stanovništva, doseljavalo je mlađe i za rad i reprodukciju zrelo stanovništvo te je u svakom slučaju bila povoljnija od državnog prosjeka.

Još je relativno manji dio stanovništva od rođenja stanovao u istom svojem naselju nego je to bilo kod stanovništva Republike Hrvatske u cjelini, kao posljedica većeg useljavanja novog stanovništva i lokalnih migracija.

Viši stupanj obrazovanosti stanovništva u Gradu Rovinju, nego je bio državni prosjek, ukazuje na jaču gospodarsku, društvenu, kulturnu i obrazovnu razvijenost ove jedinice lokalne samouprave. Tako je 1991. godine gradsko središte Rovinj imalo više od polovice stanovnika sa srednjim, višim i visokim obrazovanjem, a s nešto više od 40% nije zaostajalo puno ni Rovinjsko Selo.

U Gradu Rovinju bio je znatno veći udjel radnika u ukupnom broju stanovnika u zemlji nego u Republici Hrvatskoj. To se odnosilo na oba samostalna naselja na području Grada.

Posebnost Grada Rovinja prema popisu iz 1991. godine, a unutar njega to se osobito ističe u gradskom središtu Rovinju, je izrazito velik broj radnih mjesta te je zato postojao veliki broj radnika - zaposlenih mještana.

Posljedica toga je bilo i visoko učešće radnika - dnevnih migranata, koji su iz naselja Rovinjsko Selo ili iz drugih naselja u okolini Rovinja bili upućeni kroz dnevne migracije svakodnevno gravitirati prema gradu Rovinju, dok je relativno mali broj njegovih radnika svakodnevno gravitirao prema drugim radnim središtima.

Na temelju primjene ovog metodskog pristupa tj. unosa podataka i ocjene (vrednovanja) pojedinih izabranih demografskih pokazatelja prema popisu iz 1991. godine izvršena je **demografska valorizacija dva samostalna naselja** na području Grada Rovinja te je predstavljena kategorizacijom svakog pojedinog naselja s naznačenim izraženim demografskim prilikama i dobivenim vrijednostima kroz ukupan broj bodova za svako samostalno naselje i njihove skupine unutar pojedinih kategorija, kako bi se bolje izrazile razlike i učinci ove valorizacije:

GRAD ROVINJ

Naselja rangirana prema kategorijama demografske valorizacije naselja 1991. godine

Kategorija naselja	Demografske prilike	Broj bodova	Samostalno naselje	Broj stanovnika	%
I.	Veoma povoljne	36	ROVINJ	12.910	95,21
II.	Povoljne	29	Rovinjsko Selo	649	4,79
I - VII GRAD	sveukupno Rovinj	0-42	(2 NASELJA)	13.559	100,00

Na temelju ovako izvršene demografske valorizacije ova dva samostalna naselja na području Grada Rovinja 1991. godine i identifikacije problema mogu se izvući sljedeći **bitni zaključci**:

- Na području Grada Rovinja oba su ova samostalna naselja imala **pozitivne demografske prilike, obilježja i tijekove** s pozitivnim dinamičkim i vitalnim obilježjima te s nešto višim obrazovnim stupnjem i razvijenijom društveno-gospodarskom strukturom. Jasno je da se u toj skupini s veoma povoljnim demografskim prilikama nalazilo gradsko središte Rovinj s 12.910 stanovnika, ali s povoljnim demografskim prilikama i drugo samostalno naselje Rovinjsko Selo sa 649 stanovnika.

- Ovdje je potrebno istaknuti činjenicu da su demografske prilike u Gradu Rovinju, odnosno u njegovim samostalnim naseljima, u stalnom pozitivnom napretku. Tako je primjenom ovog metodskog postupka na rezultate službenog popisa iz 1981. godine svako od ovih naselja do 1991. godine napredovalo za jednu kategoriju na više, odnosno gradsko središte Rovinj s II. kategorije s povoljnim demografskim prilikama u najvišu I. kategoriju naselja s veoma povoljnim demografskim prilikama, dok je Rovinjsko Selo unaprijedilo svoje demografske prilike s III. kategorije sa zadovoljavajućim demografskim prilikama u II. kategoriju s povoljnim demografskim prilikama.

- Kako Grad Rovinj nije imao drugih samostalnih naselja u svom sastavu nije bilo naselja koja su imala **negativne demografske prilike**, obilježja i tijekove s negativnim dinamičkim i vitalnim obilježjima.

- Da bi neko naselje pokazivalo pozitivnu demografsku sliku i moglo pozitivno razvijati svoje demografske prilike mora imati određenu koncentraciju i rast broja stanovnika, kao posljedicu, ne samo prirodnog priraštaja, nego i privlačenja novog mlađeg i za rad i za reprodukciju sposobnog stanovništva, kod njih mora biti sporije starenje stanovništva, viši stupanj obrazovanosti i puna aktivnost stanovništva s više radnih mjesta. U tom pogledu se na području Grada Rovinja ističe istoimeno gradsko središte, ali i u drugom samostalnom naselju Rovinjsko Selo se također uglavnom odvijaju povoljni demografski, društveni, gospodarski i prostorni procesi, iako u Rovinjskom Selu nedostaje radnih mjesta, što se nadoknađuje blizinom gradskog središta Rovinj.

- Gradsko i radno središte Rovinj u buduću mora svojim funkcijama više doprinijeti odgovarajućoj demografskoj preobrazbi drugih, prvenstveno bližih naselja u svojoj okolini i u drugim susjednim jedinicama lokalne samouprave. Ta naselja i ti prostori traže jaču intervenciju, potporu i skrb države, svojeg regionalnog i mikroregionalnog središta, ali i lokalne samouprave, kako bi popravljajući društvene, gospodarske i komunalne prilike zadržali bar postojeće stanovništvo u tim naseljima. Posebno nedostaju radna mjesta u radnim središtima - pokretačima života, takve veličine koje odgovaraju razmještaju naselja i stanovništva unutar ovog područja, što treba doprinijeti poboljšanju demografskih prilika na čitavom njihovom gravitacijskom području.

- Već samo ovo nekoliko napomena i zaključaka upućuje u kojem pravcu bi trebalo dugoročno i prioritarno usmjeravati pažnju državnih, županijskih i lokalnih vlasti i društva u prostoru Grada Rovinja i šireg gravitacijskog područja. Bez ulaganja u gospodarski razvitak i društvene uslužne djelatnosti u cijelom ovom području, teško će se moći više postići u preobrazbi tog prostora i u postizavanju pozitivnih demografskih promjena. Uz odgovarajuću gospodarsku, socijalnu, populacijsku i druge politike potrebno je i moguće zadržati i poticati pozitivne demografske procese u pojedinim naseljima te popraviti demografske prilike u većini naselja na tom širem području. Samo na taj način ta naselja bi se mogla uspješno demografski razvijati. Sve to ne može pogoršavati demografske prilike u naseljima Grada Rovinja, već naprotiv bi ojačalo ulogu i značenje gradskog i radnog središta Rovinj kao glavnog središta u tom svom mikroregionalnom gravitacijskom prostoru, a samostalnom prigradskom urbaniziranom naselju Rovinjsko Selo omogućilo razvitak prema pravom lokalnom središtu s nekim specifičnim funkcijama.

Suvremeni procesi preobrazbe naselja

Proces **urbanizacije** složeni je proces mijenjanja jednog prostora, koji bitno utječe na promjenu strukture naselja. Najprije nastupaju procesi **deagrarizacije i industrijalizacije**, a u najnovije doba procesi **tercijarizacije i kvartarizacije** (među kojima se osobito ističe niz novih poticaja vezanih za pružanje raznih usluga uključujući i razvitak turizma), koji razbijaju izoliranost pojedinih naselja i krajeva. Ta preobrazba prostora sadrži izmjene njegove društvene i gospodarske strukture, funkcija i fizionomije. Prostor poprima gradska obilježja i način života, te u njemu dolazi do odgovarajućih vidljivih vanjskih promjena u krajoliku.

Pod utjecajem općeg globalnog razvitka i tih suvremenih procesa u prostoru Istre, a osobito pod snažnim djelovanjem deagrarizacije i **urbanizacije**, industrijalizacije i **razvitka turizma**, šire se gradska naselja i jača preobrazba njihovih okolica, u kojima se počinju razvijati nove gospodarske i središnje uslužne funkcije i jače razvijaju njezina gradska i prigradska naselja te središta rada. Rezultat toga je da se postepeno sve više urbaniziraju naselja u tom prostoru.

Širenjem procesa urbanizacije prema okolini istarskih gradova dolazi do postupne društveno-gospodarske preobrazbe prostora i pojedinih naselja, koja poprimaju neka gradska obilježja, ali se još u nekima, više ili manje, miješaju osobine gradskog i seoskog načina života. Najprije se mijenjaju strukture stanovništva i domaćinstava (kućanstava), što se zatim odražava na osnovni izgled i strukturu njihovih kuća, a time se uvjetuje fizionomska i funkcionalna preobrazba naselja. Tako se između gradskih središta i seoskih naselja razlikuju **prijelazna urbanizirana naselja**.

Taj proces najintenzivniji je bio gdje **okosnice urbanizacije** slijede prometne osovine. Ta je preobrazba, među ostalim, izražena prisutnim okosnicama urbanizacije na pravcima od obale prema unutrašnjosti Istre, a u ovom slučaju **od Rovinja preko Kanfanara prema Žminju, dakle s ishodištem u gradskom središtu Rovinj i Gradu Rovinju u cjelini**. One se spontano razvijaju, kao i neke druge u Istri, kao pozitivna novija tendencija. Veoma su nejednako urbanizirane, ponegdje malo i isprekidane i zato još nisu u cijelosti dovršene i međusobno povezane.

Gradsko središte Rovinj dugo se već vremena razvija kao gradsko naselje, dok je samostalno naselje Rovinjsko Selo bilo tipično ruralno i agrarno naselje, kao i većina drugih naselja u okolini. Naselja su bila relativno mala i raštrkana s brojnim zaselcima, gospodarski nerazvijena i infrastrukturno neopremljena. Tek kada se počela razvijati industrija u Rovinju, a zatim snažna turistička izgradnja zahvatila priobalna područja, sve se to odrazilo i na jači društveni i gospodarski razvitak naselja u okolini Rovinja i dolazilo je do postepene preobrazbe naselja u ovom području.

Tako je 1981. godine utjecaj **gradskog središta Rovinja** zahvatio i Rovinjsko Selo, koje se postepeno počelo preobražavati i već je tada poprimalo obilježja slabije urbaniziranog naselja. Pozitivno zračenje Rovinja i širenje procesa urbanizacije prema okolini već se 1991. godine manifestira preobrazbom samostalnog prigradskog naselja **Rovinjsko Selo u jače urbanizirano naselje**, a taj se proces nastavio širiti i prema naseljima susjednih jedinica lokalne samouprave, koje se nalaze pod utjecajem Rovinja i u njegovom gravitacijskom i utjecajnom području.

Sva su ova naselja doživjela viši ili niži stupanj društveno - gospodarske preobrazbe. U njima je bio veoma mali udjel poljodjelskog stanovništva, većina aktivnih stanovnika radila je izvan vlastitog posjeda i u njima je sve više prevladavao gradski način života. Dogodile su se i druge promjene, jer su se gradile nove kuće, djelomično su se uredila naselja, uvedena je potrebna infrastruktura, otvoreni su pojedinačni javni sadržaji, tako da su prvobitno društveno-gospodarske slijedile i druge, fizionomske i funkcionalne promjene u tim naseljima. Znatian dio radnika iz ovih naselja svakodnevno je odlazio raditi kao dnevni migranti u središta rada na širem području zbog nedostatka radnih mjesta u neposrednoj blizini i to najviše u gradsko središte Rovinj, ali i neka druga, pa i ona manja ako su bila u njihovoj blizini. U istarska gradska središta i brojna

mladež odlazi pohađati razne škole i fakultete, odnosno stanovnici njihovih bližih ili daljih okolica koriste njihove brojne usluge (zdravstvene, kulturne, športske, financijske, trgovačke, obrtničke i druge). Dolazak i boravak turista u ovom području još je više utjecao na preobrazbu ovog prostora i prilagođavanja njihovih stanovnika, domaćinstava i domova toj novoj atraktivnoj i zahtjevnoj funkciji.

Sve to pokazuje da su **središta rada** pokretači života među samostalnim naseljima na nekom području, a **gradovi** nositelji funkcionalnog ustrojstva prostora. Oni organiziraju i najviše utječu na razvitak složenog sustava proizvodnje, razmjene i potrošnje materijalnih dobara i uslužnih funkcija ne samo za svoje stanovništvo nego i za svoju užu i širu okolicu. Tako se pod utjecajem gradskog središta Rovinj počinju razvijati neka manja lokalna i radna središta u njegovoj okolini (Rovinjsko Selo, pa Bale, Kanfanar, Žminj i druga). Najprije se ističu s polu gradskim izgledom, funkcijama i obilježjima života, da bi se u novije vrijeme, djelomično i pod njihovim utjecajem, počela bitno mijenjati demografska struktura seoskih naselja, odnosno dinamika urbanizacije u okolini.

1.1.4.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na prostorne pokazatelje

Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja u odnosu na prostorne pokazatelje izvršena je temeljem detaljnih analiza dokumenata prostornog uređenja u kojima je određeno građevinsko područje naselja, kao i građevinsko područje zona izvan naselja što se odnosi isključivo na građevinsko područje izdvojenih turističkih naselja, kao i temeljem detaljnog sagledavanja postojećeg korištenja prostora (izgrađenost prostora) i to analizom na digitalnim ortofoto kartama u mjerilu 1:5.000 kao i detaljnim obilaskom terena jedinice lokalne samouprave.

Građevinska područja naselja

Kako bi se argumentirano mogla izvršiti ocjena stanja te utvrdile mogućnosti i ograničenja razvoja naselja korišteni su sljedeći pokazatelji:

- **broj stanovnika** - broj stalnih stanovnika iskazan po naseljima, a prema podacima Državnog zavoda za statistiku, Popis 2001.
- **procjena broja povremenih korisnika** - broj povremenih korisnika procijenjen je preko broja stanova za povremeno stanovanje, odnosno odmor i rekreaciju (1 stan za povremeno stanovanje - 4 korisnika). Svi izračuni i analize bazirani su na Popisu stanovništva iz 2001. godine.
- **građevinska područja naselja** - veličine građevinskih područja naselja odnosno površine građevinskih područja po naseljima iskazane u ha, a prema podacima iz do sada važeće prostorno planske dokumentacije za predmetno područje.
- **izgrađenost građevinskog područja** - utvrđena izgrađenost građevinskog područja iskazana u ha te u postotku u odnosu na ukupnu površinu građevinskog područja
- **gustoća stanovništva** - indeks gustoće = broj stalnih stanovnika/ha građevinskog područja
- **korigirana gustoća stanovništva** - broj korisnika prostora/ha građevinskog područja

Broj stanovnika pojedinog naselja iskazuje se u Popisu stanovništva i to u okvirima statističke granice naselja. Broj stanovnika prema rezultatima Popisa 2001. iznosio je:

ROVINJ:	13.467
ROVINJSKO SELO:	767

Procjena broja povremenih stanovnika pojedinog naselja izvedena je okvirna veličina koja se izvodi uzimajući u obzir broj stanova popisani kao stanovi za povremeno korištenje te pretpostavljajući da u takvom stanu borave u prosjeku 3 osobe. Tako procjenjujući, povremenih korisnika prostora je bilo:

ROVINJ:	4.434 ((6.768–5.290) x 3)
ROVINJSKO SELO:	225 ((358–283) x 3)

Građevinska područja naselja, dijelova naselja kao i izdvojenih dijelova naselja (stancija) utvrđena su postojećim Prostornim planom bivše općine Rovinj i iznose:

ROVINJ:	958,00 ha	(kopneni prostor + otoci)
COCALETO:	41,20 ha	
STANCIJE:		
San Marco	1,20 ha	
Gati	3,50 ha	

Buršić (Španidiga)	2,60 ha
Orbanić (Galafija)	0,90 ha
Sv. Nikola	1,50 ha
Rojnić	0,78 ha
Angelini	0,59 ha

ROVINJ – ukupno: 1.010,27 ha
 ROVINJSKO SELO: 107,70 ha

* površine koje su iskazane utvrđene su automatski (autoCAD) temeljem ucrtanih granica građevinskog područja na katastarskom mjerilu

Izgrađenost građevinskih područja naselja, dijelova naselja kao i izdvojenih dijelova naselja (stancija) iznose:

ROVINJ:	321,46 ha /34%	(kopneni prostor + otoci)
COCALETO:	7,20 ha /18%	
STANCIJE:		
San Marco	0,40 ha	
Gati	0,10 ha	
Buršić (Špandiga)	0,40 ha	
Orbanić (Galafija)	0,40 ha	
Sv. Nikola	0,25 ha	
Rojnić	0,30 ha	
Angelini	0,20 ha	

ROVINJ – ukupno: 330,41 ha /33%
 ROVINJSKO SELO: 55,20 ha /51%

* površine koje su iskazane utvrđene su automatski (autoCAD) temeljem analize na digitalnom ortofotu u mjerilu 1:5.000

Gustoća stanovništva - indeks gustoće naseljenosti = broj stalnih stanovnika/ha građevinskog područja, jedan je od pokazatelja koji je bitan za ocjenu realnosti planiranih građevinskih područja naselja. Za naselja u Gradu Rovinju, indeks gustoće naseljenosti iznosi:

ROVINJ – ukupno:	13.467/ 1.010 =	13,33 st/ha
ROVINJSKO SELO:	767/ 107,70 =	7,12 st/ha

Kako povremeno stanovanje ima veliki utjecaj na gustoće stanovanja i sezonsku opterećenost prostora u obalnim i naseljima gdje je udio stanova za odmor i rekreaciju u ukupnom broju stanova zastupljen u značajnijim postocima kao pokazatelj što realnijeg stanja u prostoru može se koristiti i **korigirana gustoća stanovništva** - indeks gustoće = broj korisnika prostora/ha građevinskog područja koja u gradu Rovinju iznosi:

ROVINJ – ukupno:	17.901/ 1.010 =	17,72 st/ha
ROVINJSKO SELO:	992/ 107,70 =	9,21 st/ha

Iz ovih analiza vidljivo je da do sada planirana građevinska područja zadovoljavaju veličinom te da postoje znatne rezerve prostora za planirani broj stanovnika, te daljnji razvoj ostalih funkcija u naseljima na području grada Rovinja.

Građevinska područja turističkih zona

Velike **turističko-ugostiteljske zone** nalaze se izvan prostora samih naselja te se prostorni pokazatelji iskazuju izdvojeno u odnosu na prostor za razvoj naselja. Kako bi se argumentirano mogla izvršiti ocjena stanja te utvrdile mogućnosti i ograničenja razvoja pojedinih turističkih zona korišteni su sljedeći pokazatelji:

- **broj postelja** – iskazuje se postojeći broj postelja strukturiran prema obliku smještaja te planirani ukupni broj postelja čitave zone u dosadašnjem planu (PPO).
- **površina zone** – iskazuje se površina građevinskog područja turističke zone planirana u PPO-u, utvrđena automatski (autoCAD) temeljem ucrtanih granica građevinskog područja na katastarskom mjerilu.
- **gustoća** – postojeći ukupni broj postelja u zoni na ukupnu površinu građevinskog područja zone u ha te planirana gustoća koja se iskazuje kao koeficijent planiranog broja postelja u PPO-u na ukupnu površinu građevinskog područja zone u ha.

- **izgrađenost zone** – procjena izgrađenosti zone temeljem analize digitalnog orto-fota u mjerilu 1:5.000, uzimajući u obzir samo dijelove zona pod čvrstim objektima. Izgrađenost se iskazuje u ha i postotku u odnosu na ukupno planirani obuhvat zone.

VALALTA

oblik smještaja	postojeći broj postelja	planirani broj postelja(PPO)	površina zone (ha)	postojeća/planirana gustoća (postelja/ha)	izgrađenost zone (ha / %)
BUNGALOVI	618				
APARTMANI	746	do 3.500			
KAMP	5.000	do 4.500			
ukupno	6.364	do 8.000	90,33	70,45 / 88,56	64,60 / 71,52

MONSENA - VALDALISO

oblik smještaja	postojeći broj postelja	planirani broj postelja(PPO)	površina zone (ha)	postojeća/planirana gustoća (postelja/ha)	izgrađenost zone (ha / %)
HOTEL-DEP.	653	do 800			
BUNGALOVI	679				
APARTMANI	2.229	do 3.000			
KAMP	2.600	do 5.200			
ukupno	6.161	do 9.000	71,34	86,36 / 126,16	41,90 / 58,73

VILLAS RUBIN – POLARI

oblik smještaja	postojeći broj postelja	planirani broj postelja(PPO)	površina zone (ha)	postojeća/planirana gustoća (postelja/ha)	izgrađenost zone (ha / %)
BUNGALOVI	995				
APARTMANI	3.242	do 3.500			
KAMP	5.800	do 6.500			
ukupno	10.037	do 10.000	144,05	69,67 / 69,42	79,00 / 54,84

VEŠTAR

oblik smještaja	postojeći broj postelja	planirani broj postelja(PPO)	površina zone (ha)	postojeća/planirana gustoća (postelja/ha)	izgrađenost zone (ha / %)
BUNGALOVI					
APARTMANI		do 4.000			
KAMP	2.000	do 4.000			
ukupno	2.000	do 8.000	94,70	21,12 / 84,48	17,70 / 18,69

Navedene analize pokazuju da su do sada planirane turističke zone samo djelomično realizirane, odnosno da su planirani kapaciteti za pojedine zone dosegnuti, ali ne i planirana kvaliteta tih smještajnih kapaciteta. Kako se u ovom poglavlju bavimo ocjenom prostornih mogućnosti za razvoj, možemo konstatirati da su građevinska područja za izdvojene turističke zone dobro planirana te da postoje dovoljne rezerve za doseganje planiranih kapaciteta po pojedinim zonama.

Izgrađenost prostora - ukupno

Na području grada Rovinja dosadašnjim Prostornim planom općine (bivše) Rovinj planirano je za razvoj naselja te za razvoj turizma u izdvojenim turističkim zonama ukupno 1.498,09 ha građevinskog područja, odnosno 15,85 % ukupnog prostora jedinice lokalne samouprave.

Od ukupno planiranog građevinskog područja izgrađeno je cca 451,02 ha, odnosno 30,10%. Iz navedenog se može zaključiti da je moguće u novom dokumentu prostornog uređenja izvršiti i značajne korekcije, kako granica građevinskih područja naselja, tako i granica građevinskih područja izdvojenih turističkih zona izvan naselja.